

पक्राउ गर्ने हतारोले सरकार आफैलाई धक्का

देउवा दम्पतीलाई पक्राउ नगर्न सर्वोच्चको आदेश

प्रक्रिया पूरा नगरी हतारमा पक्राउ अनुमति लिएको ठहर

जेबी योञ्जन

सर्वोच्चको दुई ठहर

काठमाडौं- सर्वोच्च अदालतले पूर्वप्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवा र उनकी पत्नी पूर्वपरराष्ट्रमन्त्री आरजु राणाविस्द्वे जरी गरिएको पक्राउ पुर्जी सोमबार निष्क्रिय गरिदिएपछि सरकार र अनुसन्धान निकायको कार्यशैलीमाथि गम्भीर प्रश्न उठेको छ। सर्वोच्चले अनुसन्धानको विषयवस्तुभन्दा पनि पक्राउ प्रक्रिया र विधिमा त्रुटि देखाएको हो। यससँगै देउवा दम्पतीविस्द्वे पक्राउ पुर्जी जारी गराउँदा सरकार प्रक्रियागतरूपमा चुकेको देखिएको छ।

सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभाग र काठमाडौं जिल्ला अदालतबाट पक्राउ पुर्जी जारी गर्न अनुमति माग गर्दा र प्रदान गर्दा कानुनी व्यवस्थाले निर्दिष्ट गरेको विधि र ढाँचा अवलम्बन भएको देखिएन।

सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागबाट अनुसन्धान भएको कसुरको मुद्दा हेर्ने क्षेत्राधिकार विशेष अदालतमा रहेको हुँदा काठमाडौं जिल्ला अदालतबाट जारी भएको पक्राउ अनुमति स्वतः निष्क्रिय हुने देखियो।

उल्लेख छ। अदालतले यसअघि जिल्ला अदालत काठमाडौंले दिएको पक्राउ अनुमति स्वतः निष्क्रिय हुने ठहर गर्दै देउवा दम्पतीलाई पक्राउ नगर्न सरकारका नाममा अन्तरिम

आदेश जारी गरेको हो। विशेषगरी अनुसन्धान निकायले पर्याप्त आधार, प्रमाण र विधिसम्मत प्रक्रिया पूरा नगरी हतारमा पक्राउ अनुमति लिएको सर्वोच्चको निष्कर्षले राज्य संयन्त्रमाथि नै प्रश्न खडा गरेको छ। सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागले २२ चैत २०८२ मा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ र सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ अन्तर्गत देउवा दम्पतीलाई पक्राउ गर्न अनुमति मागेको थियो। त्यसको दुई दिनपछि जिल्ला अदालत काठमाडौंले चैत २४ गते पक्राउ अनुमति दिएको थियो। विभागले त्यसपछि इन्टरपोलमार्फत रेड नोटिस जारी गर्ने प्रक्रिया पनि अगाडि बढाएको थियो। तर, सर्वोच्च अदालतले पक्राउ अनुमति माग्दा कानुनले अनिवार्यरूपमा खुलाउनुपर्ने आधारहरू नै उल्लेख नगरिएको ठहर गरेको छ।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

परराष्ट्रमन्त्रीको भ्रमण रद्द भएपछि रवि आफैँ भारत जाँदै

- सभापति रवि लामिछानेले भ्रमणका क्रममा प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी, विदेशमन्त्री एस जयशंकरलगायतसँग भेट गर्ने तयारी
- यसअघि प्रधानमन्त्रीको भारत भ्रमणका लागि वातावरण बनाउन जेठ १८ गते नै परराष्ट्रमन्त्री शिशिर खनाल नयाँदिल्ली जाने तय भएकोमा उनी सहभागी हुने कार्यक्रम रद्द भएपछि भ्रमण पनि रद्द
- परराष्ट्रमन्त्रीको भ्रमण रद्द भएसँगै रास्वपा सभापति लामिछाने आफैँ भारत जाँदै
- लामिछानेको भारत भ्रमणबारे भारतीय अखबारहरूमा चर्चा

गएको अवस्थामा सत्तारूढ दलका प्रमुखले पहिलोपटक भारत भ्रमण गर्न लागेका हुन्। यसअघि एमाले-कांग्रेसको गठबन्धन सरकारमा परराष्ट्रमन्त्री रहेकी आरजु राणाविस्द्वेलाई केपी ओलीको भारत भ्रमण मिलाउन पटक-पटक नयाँदिल्ली पुगेकी थिइन्।

तर ओलीलाई नयाँदिल्लीले स्वागत गर्ने कुनै 'घिन सिग्नल' दिएन। भदौ २३ र २४ गते जेन-जी विद्रोह भएसँगै सुशीला कार्की नेतृत्वको सरकार बन्यो। फागुन २१ गते प्रतिनिधिसभाको निर्वाचन भएपछि रास्वपाका वरिष्ठ नेता बालेन्द्र शाह नेतृत्वको सरकार बनेपछि भारतले विदेशसचिव विक्रम मिश्रीलाई नेपाल पठाउन खोजेको थियो।

तर शाहले उनलाई नभेट्ने भनेपछि उक्त कार्यक्रम स्थगित भएको थियो। यसै विषयमा अधिल्लो सोमबार प्रतिनिधिसभाको अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध तथा पर्यटन समितिमा प्रश्नसमेत उठेको थियो।

अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पका दक्षिण तथा मध्य एसिया मामिलाका विशेष दूत सर्जियो गोरलाईसमेत प्रधानमन्त्री शाहले नभेटेपछि पछिल्लो कटनीति कमजोर हुँदै गएको बताइन्छ। नेपाल भारतबीच पछिल्लो समय सीमा विवाद पुनः चर्किएको छ। नेपाललाई नसोधी भारत र चीनले लिपुलेकबाट मानसरोवर आउजाउको बाटो प्रयोग गरेपछि यो विवाद सतहमा आएको हो। परराष्ट्रमन्त्री खनाल पुगे सीमा विवादको विषयमासमेत छलफल हुने बताइएको थियो।

लामिछानेले यो भ्रमणमा भारतीय जनता पार्टीका शीर्ष नेताहरूसँग पनि भेट गर्ने बताएको छ। लामिछाने भारत भ्रमणमा जाने भएपछि भारतीय अखबार 'नवभारत टाइम्स'ले यसलाई महत्त्वपूर्ण भनेको छ।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- सत्तारूढ दल राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा)का सभापति रवि लामिछानेले भारत भ्रमणमा जाने भएका छन्। यसअघि परराष्ट्रमन्त्री शिशिर खनाल नयाँदिल्ली जाने कार्यक्रम थियो। मुलुकको परराष्ट्र सम्बन्ध विग्र्दै गएसँगै सत्तारूढ दलको मौनतामाथि प्रश्न उठिरहेको बेला मन्त्री खनाल सहभागी हुने कार्यक्रम रद्द भएपछि सभापति लामिछाने जेठ १८ गते नयाँ दिल्ली जान लागेका हुन्।

लामिछानेले भारत भ्रमण तय भएको सरकारका प्रवक्तासमेत रहेका शिक्षा तथा खेलकुदमन्त्री सस्मित पोखरेलले पुष्ट गरे। 'सभापतिज्यू आफ्नै ढंगले जाँदै हुनुहुन्छ। प्रधानमन्त्रीज्यूको त्योसँग केही पनि सम्बन्ध छैन,' सोमबार मन्त्रपरिषदको बैठकपछि प्रधानमन्त्री बालेन्द्र शाहको भारत भ्रमण र सभापति लामिछानेको भ्रमणबारे सञ्चारकर्मीले

सभापति रवि लामिछानेज्यू आफ्नै ढंगले भारत भ्रमणमा जाँदै हुनुहुन्छ। उहाँको भ्रमणसँग प्रधानमन्त्रीज्यूको केही पनि सम्बन्ध छैन।

सस्मित पोखरेल
प्रवक्ता, नेपाल सरकार

राखेको प्रश्नको जवाफमा प्रवक्ता पोखरेलले भने।

सभापति लामिछानेसँगै लामिछानेपत्नी नीकिता पौडेल लामिछाने, सहमहामन्त्री विपिन आचार्य र सचिवालय सदस्य दीपक बोहरा भारत जाने कार्यक्रम तय भएको बताइएको छ। सभापति लामिछानेले भारत भ्रमण क्रममा प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी,

विदेशमन्त्री एस जयशंकरलगायतसँग भेट गर्ने तयारी भइरहेको रास्वपा स्रोतले जनाएको छ। लामिछानेलाई जेठ १९ गते भारतीय जनता पार्टी (भाजपा) अध्यक्ष नवीनले भाजपा मुख्यालयमा स्वागत गर्ने छन्। सोही क्रममा दुई नेतृत्वबीच औपचारिक संवादसमेत हुने रास्वपाले जनाएको छ।

यसअघि प्रधानमन्त्री शाहको भारत भ्रमण तय गर्ने उद्देश्यसहित मन्त्री खनाल जेठ १९ र २० गते भारतको नयाँ दिल्लीमा हुन लागेको बन्धनजन्तुसम्बन्धी कार्यक्रममा भाग नयाँ दिल्ली जाने तयारी थियो। बाघ, चित्तुबालगायत बन्धनजन्तु संरक्षणसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय समूह 'विग क्याट अलायन्स'को आयोजनामा हुने भनिएको कार्यक्रम रद्द भएसँगै खनालको उक्त कार्यक्रम रद्द भयो। विश्वव्यापीरूपमा फैलिएको इबोला संक्रमणका कारण खनालको भ्रमण रद्द भएको थियो। नेपाल-भारतको सम्बन्ध चिसिँदै

सन्दर्भ: वैदेशिक रोजगार

कोरिया जान नपाएका युवाहरू रवि खोज्दै रास्वपा कार्यालयमा

जसरी पनि पठाउने वातावरण बनाउन माग

मगत थापा

काठमाडौं- कोरियन भाषा परीक्षा उत्तीर्ण भएर पनि जान नपाएका युवाहरूले सत्तारूढ दल राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा) को कार्यालय घेराउ गरेका छन्। रोजगार अनुमति प्रणाली (ईपिएस) मार्फत रोजगारीमा जान रोस्टरमा परेर पनि जान नपाएकाहरू सोमबारदेखि पुनः आन्दोलनमा उत्रिएका हुन्।

पीडित युवाहरूले कोरिया जान योग्य भइसकेकाहरूलाई जुनसुकै विकल्पबाट रोजगारीको अवसर प्रदान गर्नुपर्ने माग राखेका छन्। कोरिया सरकारले २०२६ का लागि ६-९ भिसामा ११ हजार कोटा छुट्याएको छ। उक्त कोटामा आफूहरूलाई समावेश गर्नुपर्ने अथवा ई-७ या ई-८ (सिजनल भिसा) मार्फत रोजगारीको अवसर प्रदान गर्न राज्यले पहल गर्नुपर्ने पीडित पक्षको माग छ।

माइतीघर मण्डलमा धर्नामा उत्रिएका युवाहरू केही समय नारावाजी गरेपछि रास्वपाको कार्यालयमा पुगेका थिए। आफूहरूले

दुईतिहाइ मत दिएर जिताएको सरकारले समस्याको समाधान निकाल्नुपर्ने उनीहरूको माग छ। युवाहरूले सभापति रवि लामिछानेसँग वार्ता गर्ने वातावरण मिलाउन माग गरेका थिए। विगतमा पनि यस विषयमा रास्वपा कार्यालयमा चारपटक ज्ञापनपत्र बुझाइसक्दा कुनै चासो नदेखाएको उनीहरूको आरोप छ। यद्यपि, सोमबार पार्टी कार्यालयमा भएको छलफलमा संसदीय समितिको

बैठकमा पीडितपक्षको प्रतिनिधिसहित छलफल गर्ने कुरामा सहमति भएको छ। कृषि तथा पशुपालन र उत्पादन क्षेत्रका युवाहरू आन्दोलनमा छन्। पानीजहाज निर्माणतर्फका बाँकी उम्मेदवारलाई पनि उत्पादनतर्फ नै गाभिएकाले उनीहरू पनि पीडित नै छन्। आन्दोलनकै लागि उनीहरू विभिन्न जिल्लाबाट काठमाडौं आएका जनाइएको छ।

करिव नौ महिना अघिदेखि विभिन्न खाले आन्दोलनमार्फत सरकारलाई दबाव दिँदै आएका पीडित युवाहरू गत पुस १६ गतेबाट भने निरन्तर आन्दोलनमा थिए। प्रतिनिधिसभाको निर्वाचन र सरकारी टोली कोरिया नै गएर यस विषयमा छलफल गर्ने भएपछि आन्दोलन स्थगित भएको थियो। उक्त छलफलमा युवाहरूको मागप्रति कोरिया सरकार जानकार र सकारात्मक रहेको जनाइएको थियो। तर त्यसपछि पीडित पक्षलाई राहत मिल्नेगरी कुनै योजना बनेको छैन।

सन् २०२४ मा कोरिया जान भनेर आवेदन दिएका एक लाख ८१ हजार २९९ जना युवामध्ये १८ हजार २८२ जना परीक्षामा उत्तीर्ण भएको युवा, श्रम तथा रोजगार मन्त्रालयको तथ्यांक छ। जसमध्ये आठ हजार ९१२ जनाको रोस्टर अवधि २०२६ भित्र सकिन्छ। कम्पनीमा एकपटक पनि फाइल नपुगी रोस्टर अवधि सकिएको भन्दै कोरिया जाने सपना देखेका युवाहरू आक्रोशित छन्।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

सरकारी तथा सार्वजनिक सम्पतिको संरक्षण गरौं

- सडक, पार्क, विद्यालय, अस्पताल जस्ता संरचनामा तोडफोड नगरौं,
  - सार्वजनिक स्थलमा सरसफाइ गरौं र फोहोर नगरौं, विद्युत, पानी तथा अन्य स्रोतको बचत गरौं,
  - सरकारी सामग्रीको दुस्प्रयोग र हिनामिना हुन नदिऔं,
  - ऐतिहासिक, सांस्कृतिक तथा प्राकृतिक सम्पदाको संरक्षण गरौं,
  - अनधिकृत अतिक्रमण र क्षतिबाट सार्वजनिक सम्पतिलाई जोगाऔं।
- सार्वजनिक सम्पतिको संरक्षण गर्नु सबैको दायित्व हो।

नेपाल सरकार विज्ञापन बोर्ड

प्रभाव दैनिक

National Daily

सम्पादकीय

आश्वासन होइन, उद्योग चलाउन कार्ययोजना ल्याऊ

मुलुकमा नयाँ सरकार गठन हुनु र नवनि्युक्त उद्योगमन्त्रीले पदभार ग्रहण गरेलगत्तै बन्द प्रायः सरकारी उद्योगहरूको स्थलगत निरीक्षणमा निस्कनु एउटा स्थापित राजनीतिक 'कर्मकाण्ड' जस्तै बनिस्केको छ । उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्तिमन्त्री गौरीकुमारी यादवले हालै बन्द अवस्थामा रहेको हेटौँडा सिमेन्ट उद्योग, कपडा उद्योग, वीरगञ्ज चिनी कारखानालगायतको निरीक्षण गर्दै व्यक्त गरेको प्रतिबद्धताले यही पुरानो परम्परालाई पुनः निरन्तरता दिएको छ । निजी क्षेत्रका सिमेन्ट उद्योगहरू नाफामा चल्ने तर सरकारी स्वाभित्तिको ऐतिहासिक उद्योग ११ महिनासम्म कर्मचारीलाई तलब खुवाउन नसकेर, विद्युत् महसुल तिर्न नसकेर र कच्चा पदार्थको अभावमा थला पर्नु निश्चय नै राष्ट्रिय लज्जाको विषय हो । मन्त्रीले यसलाई 'अत्यन्तै दुःखद' भन्नु र गम्भीरतापूर्वक अध्ययन भइरहेको बताउनु सकारात्मक सुनिए पनि आमनागरिक र अर्थतन्त्रका लागि यो नयाँ भाष्य भने होइन ।

विगतका हरेक मन्त्रीहरूले पनि हेटौँडा सिमेन्ट, वीरगञ्ज चिनी कारखाना, जनकपुर चुरोट कारखाना वा बुटवल धागो कारखानाको भ्रमण गरेर यसैगरी पुनः सञ्चालनको आश्वासन बाँडेका थिए । तर, विडम्बना के छ भने मन्त्रीहरूको यो जोस र प्रतिबद्धता केवल निरीक्षणको दिन र सञ्चारमाध्यमका हेडलाइनहरूमात्र सीमित हुने गरेको छ । पद सम्हालनासाथ बन्द उद्योगको आँगनमा पुग्ने मन्त्रीहरूले ती उद्योगलाई दीर्घकालीनरूपमा सञ्चालन गर्ने कुनै ठोस, व्यावहारिक र वैज्ञानिक कार्ययोजना ल्याउन सकेका छैनन् । हेटौँडा सिमेन्टकै हकमा वि.सं. २०३३ सालमा जडान गरिएका उपकरणहरू अहिले पूर्णरूपमा पुराना र जीर्ण भइसकेका छन् । केवल केही महिनाको टालटुले मर्मत वा अल्पकालीन आर्थिक अनुदानलेमात्र यस्ता उद्योग प्रतिस्पर्धी बन्न सक्दैनन् भन्ने कटु सत्यलाई सरकारले बुझ्न ढिला गरिसकेको छ । मन्त्री यादवका हकमा पनि उनको यो भनाइ परम्परागत आश्वासनमात्रै हो वा यसमा साँच्चिकै इच्छाशक्ति लुकेको छ भन्ने कुरा आगामी दिनमा आउने कार्ययोजनाले नै प्रस्ट पार्ने छ ।

अहिले मुलुकको अर्थतन्त्र जुन संकटबाट गुजिरहेको छ, त्यसको एकमात्र खोखली औद्योगिकीकरण नै हो । सधैँभरि वैदेशिक रोजगारीको 'रेमिट्यान्स'मा मात्रै टिकेर र उभयोप बस्तुको अनियन्त्रित आयात गरेर आत्मनिर्भरताको खोक्रो गफ हाँक्नुको अब कुनै अर्थ छैन । मुलुकको व्यापार घाटा चुलिँदो छ भने स्वदेशमा रोजगारी नपाएर दैनिक हजारौँ युवाहरू बाहिरिन बाध्य छन् । युवाहरूलाई देशमै रोक्ने र रोजगारीका अवसर सिर्जना गर्ने सरकारको नीति केवल भाषणमात्र सीमित छ । सरकारले यदि साँच्चै युवालाई स्वदेशमै रोजगारी दिने र अर्थतन्त्रलाई उत्पादनमुखी बनाउने हो भने बन्द अवस्थामा रहेका सरकारी उद्योगहरूलाई नयाँ प्रविधि, कुशल व्यवस्थापन र पर्याप्त पुँजीसहित ब्याँताउनुको विकल्प छैन ।

अब सरकारले गफ र सस्तो लोकप्रियताका लागि आश्वासन बाँड्ने काम बन्द गर्नुपर्छ । हेटौँडा सिमेन्टलगायतका रुग्ण उद्योगहरूलाई चलाउने हो भने तत्काल विज्ञहरूको टोलीमार्फत प्राविधिक र आर्थिक सम्भाव्यताको पुनर्मूल्यांकन गरियोस् । निजी क्षेत्रसँगको साझेदारी वा पूर्ण सरकारी पुनर्संरचना के गर्ने हो, त्यसको स्पष्ट खाकासहितको ठोस कार्ययोजना तत्काल सार्वजनिक गरिनुपर्छ । सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण कुरा सरकारले ल्याउने आगामी बजेटमा नै यी उद्योगहरूको पुनरुत्थानका लागि आवश्यक र पर्याप्त बजेटको ग्यारेण्टी गरिनु आवश्यक छ । कार्ययोजना र बजेटविनाको प्रतिबद्धता केवल राजनीतिक दाउपेचमात्र ठहर्ने छ । मुलुकलाई अब आश्वासनका शब्दहरू होइन, भुइँमा देखिने उद्योग र तिनले सिर्जना गर्ने रोजगारी चाहिएको छ ।

डा. मिलनप्रकाश श्रेष्ठ

उच्च रक्तचाप सुन्दा सामान्य लागे पनि यसले गर्ने भयानक असरवारे मानिसमा पर्याप्त जानकारी नभएकाले होला, खासै महत्त्व दिएको पाइँदैन । यसले उच्च रक्तचापले गर्ने दुर्घटना प्रत्यक्ष देखेका हुन्छन्, भोगेका हुन्छन्, उनीहरूले मात्रै उच्च रक्तचाप यस्तो रहेछ भनेर आत्मसात गरेका हुन्छन् । उच्च रक्तचापको औषधि खायो भने यस्तो हुन्छ रे, जिव्जिवभरि खानुपर्छ रे, 'साइड-इफेक्ट' गर्छ रे भन्ने धेरै किसिमका भनाइ सुनिन्छन् तर औषधि नखाई सधैं उच्च रक्तचाप लिएर हिँड्दा के के खतरा हुन्छ भन्ने धेरैले विचार गरेको देखिँदैन ।

लक्षणविनाको उच्च रक्तचाप

उच्च रक्तचाप भएका विरामी सबैलाई लक्षण देखिँनेपर्छ भन्ने छैन । कसैलाई १५० पुनासाथै टाउको दुख्ने, रिराटा लाग्ने भएर आइपुग्छन् भने केही केहीमा माथिको (सिस्टोलिक) प्रेशर २५० पुग्दा पनि कुनै लक्षण नदेखिने हुनसक्छ । विरामी अन्य कुनै कारणका लागि प्रेशर जाँच गर्दा उच्च देखिएपछि डाक्टर कहाँ पुग्छन् । कतिपय अवस्थामा रक्तचाप उच्च भएर पनि लक्षण नदेखिनु भनेको लक्षण देखिने रक्तचापभन्दा खतरनाक हुनसक्छ । यस अर्थमा कि लक्षण नदेखिँदा आफूलाई सबै ठिकै छ, म स्वस्थ छु भन्ने पछे र कुनै बेला त्यही रक्तचापले ठूलै समस्या गराउन सक्छ ।

केही लक्षण नदेखिए पनि निरन्तर उच्च रक्तचापले शरीरका अंगहरू विशेषगरी मुटु, मिर्गौला, आँखा र मस्तिष्कमा पुर्‍याउने क्षति पुर्‍याइँने रहेको हुन्छ । रक्तचाप उच्च भएर पनि लक्षण नदेखिने विरामी नै एकैचोटि हृदयाघात, मस्तिष्कघात भइसकेको अवस्थामा पनि आउने गरेको भेटिँएको छ । त्यसैले आफ्नो उच्च रक्तचाप समय-समयमा देखाइरहनु आवश्यक छ । साथै रक्तचाप उच्च भएर लक्षण नदेखिए पनि भविष्यमा हुनसक्ने क्षतिबाट बच्न औषधि सेवन आवश्यक छ ।

औषधि सुरु गर्न हिचकिचाइँद

उच्च रक्तचापले गर्नसक्ने खतराबारे आवश्यक जानकारी नभएकाले नै होला उच्च रक्तचापको औषधि भनेपछि हिचकिचाइँदछन् । उच्च रक्तचाप त्यति धेरै उच्च नभएको अवस्थामा, पहिलोपल्ट देखिएको उच्च रक्तचाप, तथा शरीरका अंगहरूमा क्षति नपुगिसकेको अवस्थामा केही महिना औषधि नखाईँ अन्य उपाय अवलम्बन गरेर उच्च रक्तचाप घटाउन कोसिस

गर्न सकिन्छ । तर यी उपायहरू अपनाउँदा पनि उच्च रक्तचाप उच्चै रहिरहेमा औषधि सुरु गर्न धेरै ढिला गर्नु हुँदैन ।

उच्च रक्तचापको औषधिको मुख्य काम उच्च रक्तचापलाई नियन्त्रणभित्र राख्नु हो । उच्च रक्तचापलाई नियन्त्रणभित्र राखेर शरीरका अन्य अंगहरूमा क्षति पुग्नबाट यसले बचाइराखेको हुन्छ । नियमित औषधि सेवन गर्दै जाँदा र चिकित्सकको सल्लाहबमोजिम खानामा परहेज, नियमित व्यायाम आदि गर्दै गएमा कुनै समय उच्च रक्तचाप घट्दै पनि जानसक्छ । वारम्बार नाप्दा पनि आवश्यकभन्दा घट्दै गएको पाइएमा चिकित्सकको सल्लाह लिएर खाँने औषधिको मात्रा कम वा औषधि नै बन्द पनि गर्न सकिन्छ ।

औषधि खाएपछि 'साइड-इफेक्ट' गरीहाल्छ भन्ने भ्रम

साइड-इफेक्ट सबै औषधिको हुन्छ । उच्च रक्तचापका औषधिहरूको पनि आफ्नै किसिमका साइड इफेक्टहरू छन् । तर ती सबै साइड इफेक्टहरू सधैं सबैलाई हुने सम्भावनामात्रै हो, हुन्छ नै भन्ने होइन । कुनै साइड-इफेक्ट छोटो समयमै देखापर्छन् भने कुनै २०-३० वर्षको लगातार औषधि सेवनपछि देखिन्छन् । डाक्टरको सम्पर्कमा बनेर डाक्टरको सल्लाहअनुसार नियमित चेक जाँच गरिरहेमा साइड इफेक्टहरू हुन थालेमा तुरन्तै पत्ता लाग्छ । साइड-इफेक्ट भएको थाहा पाएमा औषधि अदलबदल गरेर साइड-इफेक्टले गर्ने क्षतिबाट बच्न सकिन्छ । तर साइड-इफेक्ट गर्छ भनेर औषधि सुरु नगरी सधैं उच्च रक्तचाप लिएर बस्दा प्यारालाईसिस, हृदयाघात हुने, मिर्गौला कामै नलाग्ने अवस्थामा पुग्ने, आँखाको ज्योति गुम्नेजस्ता भयानक असरहरू हुनसक्छन् जुन असरहरूको तुलनामा औषधिको साइड-इफेक्टहरू केही होइनन् ।

उच्च रक्तचापका कुनै औषधि खाँदा खुट्टा सुनिने समस्या हुनसक्छ । कुनैले मुटुको ढुकढुकी बढाउन सक्छ । कुनैले ढुकढुकी चाहिनेभन्दा कम गराउन सक्छ । उच्च रक्तचापकै कुनै औषधिले सुक्खा खोकी लाग्ने गर्छ । कुनै औषधि सुरु गरेपछि पहिले नहुने स्वी...स्वी... सुरु भएको हुनसक्छ । कुनै औषधिले मिर्गौलामा असर पनि गर्न सक्छ । एक किसिमको औषधिले लोग्ने मानिसको लिंगको उत्तेजनमा कमी, यौन इच्छामा कमी आउने आदि समस्या गराउन सक्छ । उच्च रक्तचापको औषधि सुरु गरेपछि पहिले नभएको समस्या देखापर्नजस्तो लागे आफ्नो डाक्टरसँग सम्पर्क राखिहाल्नुपर्छ । यो साइड-इफेक्ट औषधि खानासाथै सबैलाई सधैं हुने कुरा होइन ।

औषधि सुरु गर्दा नभएका लक्षणहरू पछि सुरु भएमा आफ्नो चिकित्सककहाँ तुरन्तै सम्पर्क राखिहाल्नुपर्छ । त्यसैले उच्च रक्तचापको औषधि विशेषज्ञ डाक्टरसँग परीक्षण गरेरमात्र सुरु गर्नुपर्छ । कुनै परीक्षण नगरीसँगै मोंडकलबाट सीधै किनेर खाने बानी गर्नु हुँदैन । साथै औषधि सुरु गरेपछि उच्च रक्तचाप ठीकै रहिरहे पनि तथा शारीरिक, मानसिकरूपमा ठीकै लागे पनि कम्तीमा १५ दिनमा एकचोटि उच्च रक्तचाप नाप्ने बानी

बसालेपछे र डाक्टरसँग कम्तीमा तीन महिना र बढीमा छ महिनामा एकचोटि भेट्नेपर्छ ।

अपनाउनुपर्ने सावधानी

उच्च रक्तचाप बढाउनुमा धूमपान तथा रक्सीको पनि उत्तिकै योगदान रहन्छ । उच्च रक्तचाप भएका व्यक्तिको कुनै पनि किसिमको नशाको सेवन गर्नु हुँदैन । यस्ता बस्तुले उच्च रक्तचापलाई नियन्त्रणमा राख्न गाह्रो हुने, एकभन्दा बढी औषधिको सेवन गर्नुपर्ने अवस्था निम्त्याउँछ । उच्च रक्तचाप नियन्त्रणका लागि चलाइने औषधि मानिसको शारीरिक वनावट, वजन, साथमा रहेको अरू समस्या, खानपान, उसले गर्ने शारीरिक व्यायाम आदिमा भर पर्छ । त्यसैले कसैलाई एउटा औषधिको सानो डोजमात्र खाए पुग्छ भने कसैलाई दुई-तीनवटा त्यो पनि दिनको दुईपटक वा बढी पनि खानुपर्ने पनि हुनसक्छ । उच्च रक्तचापको औषधि कति मात्राको खाने भन्ने कुरा मानिस मानिसमा निर्भर गर्छ ।

विशेषगरी घरमा एकैले बस्ने, कम पढेलेखेका, नपढेका विरामीमा तथा उच्च रक्तचापका साथै अन्य समस्याको पनि औषधि खाने विरामीमा यो समस्या देखिन्छ । एउटाभन्दा धेरै गोली खानुपरेको अवस्थामा यस्ता विरामी भुक्तिपूर एउटा खानुपर्नेमा दुईपटक खाएको, खानुपर्नेचाहिँ नखाएको, राति खानुपर्ने बिहान खाएको, खानापछि खानुपर्ने अगाडि खाएको आदि समस्या सामान्य हुन् । अफ कति त औषधि सकिएपछि, ल्याइदिने मान्छे नभएको भनेर औषधि खाने बन्द गरेर पनि आउँछन् । यसको कारण रक्तचाप अनियन्त्रित भइदिन्छ र कतिपय अवस्थामा प्यारालाईसिस, हृदयाघात भएको अवस्थामा पनि विरामी आउँछन् । यस्तो कुरामा घरमा भएका पढेलेखेका मानिसहरूको गहन जिम्मेवारी हुन्छ । त्यस्ता विरामीहरूलाई नामभन्दा पनि औषधिको आकार, रङ तथा साइजको जानकारी बढी हुन्छ । एकभन्दा बढी औषधि खानुपरेको अवस्थामा हरेक औषधिलाई छुट्टाछुट्टै सानो सानो बट्टामा राखेर यो बट्टाको यतिखेर खाने भनेर बुझाउने गरेमा गल्ती हुने समस्या कम हुन्छ्यो कि ?

मानसिक तनावको व्यवस्थापन

मानसिक समस्याको व्यवस्थापन स्वस्थ जीवनका लागि एकदमै महत्त्वपूर्ण मानिन्छ । अत्यधिक तनावमा काम गर्ने, हिलो सुत्ने, पर्याप्त निद्रा नपुग्ने व्यक्तिको समस्या देखापर्नसक्छ । हुने गरेको छ । व्यस्त कार्यशैली हुनेहरूमा यस्ता समस्याहरू प्रशस्तै देखिन्छ । उनीहरूको कामको कुनै समय नै हुँदैन ।

सधैं तनावपूर्ण वातावरण, आरामको कमी, शारीरिक व्यायामको कमी, अव्यवस्थित खानपान, नियमित स्वास्थ्य जाँचको कमी आदि भएपछि यसैगरी, व्यक्तिको उच्च रक्तचाप, मधुमेहको समस्या देखापर्दछ । यसले गर्दा पछि गएर हृदयाघात, पक्षघातजस्ता भयानक समस्या भोग्नुपर्दछ । धेरैजसो व्यापारी पढेलेखेका हुन्छन्, स्वास्थ्यमा नराम्रो असर परिरहेको छ भन्ने पनि याहा हुन्छ तर पनि परीक्षणका लागि समय छुट्ट्याउन सक्दैनन् ।

डाक्टरसँग नियमित 'फलोअप' नगर्ने बानी

धेरै विरामी औषधि सुरु गरेपछि शरीर आराम भएको महसुस भएपछि नियमित औषधि त खाँन्छन् तर डाक्टरसँग वर्षौंसम्म परीक्षण गराउँदैनन् न त फेरि फेरि औषधि सुरु गरेपछि हेर्छन् । कारण सोध्दा औषधि सुरु गरेपछि आफूलाई आराम भएको, कुनै नयाँ समस्या नआएको, घर टाढा भएर आउने मौका नपाएको जस्ता कुराहरू गर्छन् ।

माथि भनिएजस्तै उच्च रक्तचाप आफैले शरीरका विभिन्न अंगहरूमा असर पुर्‍याइरहेको हुन्छ । त्यसमाथि नियमित औषधि खानेहरूलाई औषधिको साइडइफेक्ट हुने समस्या सामना गर्नुपर्छ । आफूलाई केही गाह्रो नभए पनि डाक्टरसँग नियमित कम्तीमा छ महिनामा एकचोटि चेकजाँच गराउने गरेमा शरीरमा कुनै किसिमको हानिनोक्सानी हुन लागेको भएमा तुरन्तै पत्ता लाग्छ र भविष्यमा हुनसक्ने क्षतिबाट जोगिन सकिन्छ ।

कति विरामीहरू औषधि नखाने तर करेला, मेथी, निमको पात, घिउकुमारी खाने, आयुर्वेदिक उपाय गर्ने, योगा, ध्यान गरेर प्रेशर ठीक पाउँछ भनेर अड्डी कस्छन् । यसमा म के भन्छु भने जसरी हुन्छ, रक्तचाप नियन्त्रणमा आउनुपर्छ । माथि उल्लिखित सबै कुरा गर्दा कुनै नकारात्मक असर त पर्दैन । तर यी सबै पनि गर्नुस्, उच्च रक्तचाप नाप्दै पनि गर्नुस्, यस्ता कुराहरूले उच्च रक्तचाप नियन्त्रण भएन भने औषधि त खानैपर्छ ।

गुगल गर्ने बानी

एउटा वर्गको मानिसहरूमा जे पनि इन्टरनेटमा पढेर सम्पूर्ण जानकारी लिने प्रवृत्ति हुन्छ । यसो गर्नु एक किसिमले राम्रो पनि हो तर पूर्ण कुरा प्रस्ट नबुझिएको खण्डमा यसको नकारात्मक असर पनि पर्दछ । कुनै रोगका बारेमा पढ्दै जाँदा कतिपय प्राविधिक शब्दहरू, मेडिकल भाषा सबैले प्रस्ट बुझ्ने कुरै भएन । अनि यो भनेको यसो होला भन्दै अनुमानित अर्थ लगाउँदै बस्ने अनि त्यस विषयमा लेखिएका कुनै रोगका लक्षणहरू आफैलाई भएको जस्तो लाग्ने, म त ज्यादै रोगी भएछु भन्ने मनस्थितिको विकास हुने, अब म मर्छु भन्ने जस्ता निराशावादी सोचको विकास हुनेजस्ता समस्या पनि भएको पाइएको छ । इन्टरनेटमा लेखिएका कुराहरू प्रस्ट बुझ्ने क्षमता पनि हराउँछ । कुनै कुरा नबुझे सम्बन्धित चिकित्सकसँग परामर्श गर्नुपर्छ । हेन भने यस्तो सामग्री नपढ्नु नै राम्रो हुन्छ ।

उच्च रक्तचापको नकारात्मक असरहरूबाट बच्न मानिस आफ्नो स्वास्थ्यको कुरामा अफ बढी सचेत हुन जरुरी छ । साधारणतया उमेर ४० वर्षको बरिपरि पुगेपछि यदि भविष्यमा स्वस्थ भएर बाँचे, लामो समय बाँचे हो भने विशेषगरी केही कुराहरू, दैनिक स्वस्थ खाना खाने, रक्सी चुरोट, सुती तथा कुनै नशा सेवन नगर्ने, नियमित शारीरिक व्यायाम गर्ने तथा मानसिक तनावबाट टाढा रहने आदि कुराहरू पालना गर्नेपर्ने देखिन्छ किर्नाक उमेरले ४० छोएपछि, मानिसलाई धेरै रोगले छुन थाल्छ । रासस

(लेखक वरिष्ठ मुद्रोग विज्ञ हुन्)

डॉ. बिजु भण्डारी

सुन्नाखान माथि तारिभरि गाउँ । गाउँमा दुई जना व्यक्ति निकै चर्चित थिए । एक मेटचांग्रो र अर्को बैरी । उनीहरू नेताभन्दा कम बोल्दैनथे र रेडियोभन्दा बढी समाचार सुनाउँथे । गाउँलेहरू भन्थे, 'यी दुईलाई एकै ठाउँ राख्यो भने संसद् बैठक बस्छ ।' मेटचांग्रो दुल्लो-पातलो, लामा कान भएको, पुरानो टोपी लगाउने किसान थियो । बैरी भने अलिक मोटो, पेट अगाडि र विचार फन्न अगाडि हुने खालको । बैरीले कहिल्यै पत्रिका किन्दैनथ्यो । अनलाइन पनि हेर्दैनथ्यो तर गाउँका सबै खबर थाहा हुन्थ्यो । कसैले सोध्यो भने भन्थ्यो, 'हावा चल्थो भने समाचार आफै कानमा ठोकिन्छ । त्यो दिन बिहान गाउँको चौतारोको छेउमा रहेको चिया पसलमा मेटचांग्रो र बैरी भेटिए । पसले धनबहादुरले रेडियो ठूलो स्वरमा बजाइरहेको थियो । 'सरकारले आगामी जेठ १५ गते नयाँ बजेट ल्याउने तयारी अन्तिम चरणमा पुगेको छ । यति सुन्नासाथ बैरीले चियाको गिलास टेबलमा राख्यो । 'ए मेटचांग्रो ! यो बालेन सरकारले गरिब किसानका लागि कस्तो बजेट ल्याउला ?' मेटचांग्रोले गम्भीर अनुहार बनायो, 'मलाई त आशा छ ।' बैरी छक्क पर्दै भन्यो, 'किन ?' 'किनभने धेरै दिनदेखि कोठाभित्र मौन बसेका छुन रे ? बैरी फन्न अचम्ममा पच्यो । 'मौन बस्दा बजेट राम्रो हुन्छ र ?' मेटचांग्रोले आँखा चिम्लियो । हेर बैरी, मौन बस्ने मानिस दुई किसिमका हुन्छन् । एकधरी रिसाएका, अर्कोधरी काम गरिरहेका । मलाई लाग्छ, यिनीहरू काम गरिरहेका होलान् ।' बैरीले टाउको कन्च्यो ।

'अरुले त हल्ला गर्थे । पार्टीनिकट पत्रकार संगठनहरूलाई बोलाएर अनेकौं लेखन लगाउँथे,'

मेटचांग्रोले मुसुक हाँस्यो । यिनले चुपचाप जनताको मन जित्ने बजेट तयार गरे होलान् । 'त्यतिकैमा चिया पसलतिर गाउँका विद्यालय शिक्षक टीकाराम आए । 'के कुरा चल्दै छ ?' बैरीले भन्यो, 'देश बचाउने योजना ।' टीकाराम हाँसे । 'तिमीहरूले देश बचाउने भए अब प्रधानमन्त्री बेरोजगार हुने भए ।' मेटचांग्रोले भन्यो, 'हामी बजेटको कुरा गर्दै छौं ।' टीकाराम पनि बसे । 'ल भन्नु त किसानका लागि के बजेट आउला ?' बैरीले तुरुन्त भन्यो, 'मलाई त मलको लाइन हटाउने बजेट चाहियो ।' मेटचांग्रोले थप्यो, 'मलाई सिँचाइ चाहियो ।' टीकारामले भने, 'मलाई शिक्षा ।' त्यसैबेला आइपुगिनु आमा समूहकी अध्यक्ष टंककला । उनले भनिन्, 'ए... के हो ? विहानै संसद् चल्न्यो ?' बैरीले हाँसे भन्यो, 'देशको बजेट तयार गर्दै छौं ।' टंककलाले भनिन्, 'त्यसो भए, पहिला मलाई कुरा पनि राख्नुपर्छ ।' बैरीले सोध्यो, 'के चाहियो त ?' 'स्वास्थ्य सेवा । गाउँमा विरामी भयो भने अस्पताल पुग्दा आधा रोग बाटोमै बढ्छ,' टंककलाले भनिन् । मेटचांग्रोले सहमति जनायो । 'ठीकै हो ।' बैरी अचानक निकै गम्भीर भन्यो । 'तर अर्थमन्त्रीले त पढ्ने काम गर्छन् ।' सबैले हेरे । 'कस्तो पढ्ने ?' 'बजेट पढ्ने,' मेटचांग्रोले हाँस्न थाल्यो । 'त्यो त संसद्मा पढ्ने काममात्र हो,' बैरी फन्न तर्क गर्न थाल्यो, 'अनि भत्ता लिने हो । देश बनाउने त प्रधानमन्त्रीले हो जस-अपजस लिनुपर्ने प्रधानमन्त्री भएपछि, अर्थमन्त्रीको काम भनेकै प्रधानमन्त्रीको निर्देशनमा बनाएको बजेट पढ्ने, भत्ता लिने !' चिया पसले धनबहादुर पनि सुन्दै थियो । उसले भन्यो,

यस्तो होस् बालेन बजेट !

तिम्रो हिसाबले त मैसी दुहाउने मान्छे मालिक होइन, दूध बेच्ने मालिक पो भएछ ।

सबै हाँस्न थाले । बैरीले अफै उत्साहित भएर भन्यो, 'म जे भन्छु ठीकै भन्छु । प्रधानमन्त्रीले चुपचाप जनताका लागि बजेट बनाउन लागेका होलान् ।' मेटचांग्रोले टाउको हल्लायो । 'हो, शिक्षा, स्वास्थ्य र रोजगारीका लागि बजेट आउनुपर्छ ।' टीकाराम शिक्षकको जोश बढ्यो, 'विद्यालयमा कम्प्युटर आउनुपर्छ । बच्चाको कित्ताबमात्र होइन, सीप पनि सिक्नुपर्छ ।' वुक फ्रि फाइडेलाई सबैतिर लैजानुपर्छ । अनि उनी पालिकामा भएका बेला स्कूल-स्कूलमा डिजिटल बोर्ड बाँडेजस्तै देशभरि बाँड्नुपर्छ । टंककलाले थपिन्, 'अस्पतालमा औषधि हुनुपर्छ । मेटचांग्रोले भन्यो, 'किसानलाई मल, बीउ, बजार त अनिवार्य नै हुनु पर्छ नि । बैरीलाई के भयो कुनै निराशाजस्तै देखियो । उनले भन्यो, 'उत्पादन बढाएर देशलाई आत्मनिर्भर बनाउनुपर्छ । गाउँको अन्नवाली सहर पुर्‍याउनुपर्छ । उ बेला पारिको तरकारी नखाऊ पहाडको तरकारी खाउँ भनेर भाषण गरेका हेनन् ?'

त्यसै बेला गाउँका बेरोजगार सन्तोष कार्की आइपुग्छ । र, सोच्छ, 'के कुरा हुँदै छ ?' मेटचांग्रोले भन्यो, 'हामी त अब जेन-जी देश बनाउने तयारी गर्दै छौं ।' सन्तोषले हाँसे भन्यो, 'पहिला मलाई जागिरे बनाइदेऊ अनि देश बनाउला ।' बैरीले सोध्यो, 'तँ के गर्न सक्छस् ?' 'जे भन्यो त्यही ।' 'खेती गर्छस् ?' 'त्यो त गर्दिनँ, घाम लाग्छ ।' 'चुरोट कारखाना खोल्ने रे काम गर्छस् ?' 'अहँ त्या पनि धूलो लाग्छ ।' 'गाउँपालिकाले सीप मेलाबाट उद्यम गर्न सिकाउँदै छ त ? उद्योग खोल्ने त ?' 'अहँ त्यो त फन्न गर्दिनँ नोक्सानी हुन्छ ।' मेटचांग्रोले भन्यो, 'अनि के गर्न सक्छस् ?' सन्तोषले गर्वका साथ भन्यो, 'मोबाइल चलाउन सक्छु । टिकटक इन्स्टाग्राम, रिज सबै बनाउन सक्छु ।' बैरीले भन्यो, 'तँ जस्तै देशका आधा बेरोजगार यही योग्यता लिएर बसिरहेका

छन् ।' सबै फेरि हाँसे । टीकारामले गम्भीर हुँदै भने, 'साँचो कुरा के हो भने मुलुक बनाउन रोजगार सिर्जना हुनुपर्छ ।'

टंककलाले भनिन्, 'हो नि, अब कोही पनि विदेश जानु नपर्ने अवस्था बनाउनुपर्छ ।' मेटचांग्रोले आकाशतिर हेर्दै भन्यो, 'हाम्रो गाउँका धेरै युवा विदेश गए । खेत बाँको भयो ।' केही बेर सबै चुप लागे । त्यही बेला बैरी फेरि बोल्न्यो, 'तर एउटा कुरा मलाई डर लाग्छ । बजेट भाषण धेरै लामो भयो भने ?'

सबैले सोधे, 'किन ?' बैरीले लामो सास फेर्दै भन्यो, 'पोहोरा साल मोबाइलमा बजेट हेर्दैहिँदै निदाएछु ।' मेटचांग्रोले भन्यो, 'हामीलाई भाषण लामो भए मतलब छैन । जनताको हितमा आए पुग्यो ।' बैरीले बोल्न्यो, 'सही कुरा ।' टीकारामले थपे, 'कागजमात्र होइन व्यवहारमा पनि देखिनुपर्छ ।' टंककलाले भनिन्, 'गाउँको गरिबको भान्सासम्म पुगनुपर्छ ।' सन्तोषले भन्यो, 'मैले जागिरे पाउनुपर्छ ।'

सबै फेरि हाँसे । मेटचांग्रोले अन्तिम कुरा भन्दै फेरि बोल्न्यो, 'हेर बैरी, सरकार जो आए पनि जनताको अपेक्षा एउटै हुन्छ । किसानले आफ्नो पसिनाको मूल्य पाओस्, विरामीले उपचार पाओस्, बच्चाको राम्रो शिक्षा पाओस्, युवाले काम पाओस् ।' बैरीले टाउको हल्लायो । 'अनि बजेट कागजमा होइन, खेतमा उभियोस् ।' टंककलाले थपिन्, 'विद्यालय उज्यालो बनाओस् ।'

सन्तोषले भन्यो, 'अनि मेरो खातामा तलब आओस् ।' सबै यति जोडले हाँसे कि चौताराको रूखमा बसेको काग पनि तर्सिएर उड्यो । बैरीले आकाशतिर हेरेर भन्यो, 'हे भगवान् ! यस्तो बजेट ल्याउने शक्ति देऊ, किसानले मल खोज्दै लाइन नबसोस्, विद्यार्थीले किताब खोज्दै नरोओस्, विरामीले अस्पतालमा उपचार गर्दा गर्दै घरबारबिहीन भएर पैसा खोज्दै नदौडियोस्, र मेरो साथी मेटचांग्रोले ऋण खोज्दै गाउँ नघुमोस् ।' चौतारोमा भएका सबै गल्ल हाँसे !

अम सरोकार

विदेशमा रहँदा भुल्लै नहुने पाँच कुरा

- कसैको प्रलोभनमा नफसौं

धेरै तलब दिने वा अन्य राम्रो काम सुविधा दिने प्रलोभनमा दलालहरूले गन्तव्य मुलुकका कम्पनी वा वासस्थानमासमेत पुगेर फकाउन सक्छन् । आधिकारिक भिसा रहेको ठाउँभन्दा अन्यत्र काम गर्नु गैरकानुनी हो । कानुनी हैसियत गुमाएपछि सधैँभरि खतरामा काम गर्नुपर्छ र दलालले गैरकानुनी काममा लगाएर फसाउन पनि सक्छ । फर्किनुअघि जेल, नेल जरिवानासहित देश निकालाको अपमान साथै कूटाइ खानुपर्छ ।
- धार्मिक तथा स्थानीय कानुनको पालना गर्ौं

सम्बन्धित देशमा पुगेर कुनै गल्ती गरेर कानुन थाहा थिएन भनेर उम्किन पाइँदैन । स्थानीय धार्मिक, सामाजिक तथा राष्ट्रियताका विषयमा सधैं जानकार र सकारात्मक हुनुपर्छ ।
- आफ्नो सुरक्षामा ध्यान दिऔं

आफ्नो स्वास्थ्य र सुरक्षाको ख्याल आफैले राख्नुपर्छ । काम गर्दाको बखत, बाटो हिँड्दा, पोडी वा अन्य यस्तै कामको जोखिमबारे सधैं सचेत रहनुपर्छ । कतिपय मुलुकहरूमा जेब्रा क्रसिङभन्दा अन्यत्रबाट बाटो काट्दा पैदलयात्रीले समेत जरिवाना तिर्नुपर्ने हुनसक्छ । याद गरौं- कारखानामा काम गर्दा त्यहाँ प्रयोग हुने मेसिनको सोच्ने शक्ति हुँदैन, तपाईंको आफ्नै दिमागले सोचेर होसियारी अपनाउनुपर्छ ।
- काममा लगनशील बनौं

आफ्नो सुपरभाइजरका कुरालाई अवलम्बन गर्नुपर्छ । उसको कुरालाई बेवास्ता गरेमा माथिल्लो निकायमा सामान्यतया कुनै सुनुवाइ गर्दैन । अति नै भएमा मात्र दूतावास, वैदेशिक रोजगार विभाग वा अन्य सहयोगी संस्थाबाट सहयोग लिने बानी गर्नुपर्छ । याद गरौं- रोजगारदाताले तपाईंलाई श्रमको मूल्य तिरेको हुन्छ ।

संगहालय अवलोकन | गोरखा जिल्लाको सदरमुकाममा रहेको गोरखा दरवार संगहालय अवलोकन गर्दै पर्यटक ।

तस्वीर: रासस

लुम्बिनीको नीति तथा कार्यक्रम

सुशासन, आर्थिक समृद्धि र प्रशासनिक सुधार प्राथमिकता

लुम्बिनी- लुम्बिनी प्रदेश सरकारले सुशासन, आर्थिक समृद्धि र प्रशासनिक सुधारलाई केन्द्रविन्दुमा राखेर नयाँ योजनाहरू अघि सारेको छ । प्रदेश सरकारले सोमबार प्रदेशसभामा प्रस्तुत गरेको आर्थिक वर्ष २०८३/८४ को नीति तथा कार्यक्रममा प्रशासनिक सुधारको कामलाई प्रमुख प्राथमिकतामा राखिएको छ ।

प्रदेश प्रमुख कृष्णबहादुर घर्तीमगरले प्रदेशसभामा आठौँ अधिवेशनको छैटौँ बैठकमा आर्थिक वर्ष २०८३/८४ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरेका हुन् ।

मन्त्रालयको संख्या १२ बाट घटाएर आठ बनाइने

नीति तथा कार्यक्रमको सवैभन्दा ठूलो प्रशासनिक सुधारअन्तर्गत लुम्बिनी प्रदेश सरकारले हाल कायम रहेका १२ मन्त्रालयलाई पुनर्संरचना गर्ने घोषणा गरेको छ । आगामी २०८३ साउन १ गतेदेखि मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रपरिषद्को कार्यालयसहित जम्मा आठ वटा मन्त्रालयमात्र कायम गरिने नीति लिइएको छ । सरकारको काम कारवाहीलाई चुस्त, मितव्ययी र प्रभावकारी बनाउन यो कदम चालिएको हो ।

एक पालिका एक रैथाने बाली

कृषिको आधुनिकीकरण र व्यावसायिकरणका लागि प्रादेशिक कृषि ऐनको तर्जुमा गरिने भएको छ । मानव स्वास्थ्य र पोषण सुरक्षाका लागि स्थानीय तहसँगको सहकार्यमा एक पालिका एक अर्थात् रैथाने बाली उत्पादनको नीति अवलम्बन गरिने नीति तथा कार्यक्रममा उल्लेख छ ।

यसैगरी, कृषि उत्पादनमा आत्मनिर्भरता बढाउन प्रदेशका विभिन्न जिल्लामा विशिष्टीकृत स्रोत केन्द्रहरू स्थापना गरिने बताइएको छ । नीति तथा कार्यक्रममा कपिलवस्तुमा प्रादेशिक वागवानी स्रोत केन्द्र, अर्घाखाँचीमा बाघा स्रोत केन्द्र, गुल्मीमा पहाडी फलफूल स्रोत केन्द्र, प्यूठानमा तरकारी बीउ स्रोत केन्द्र र रूकुम पूर्वमा आलु बीउ स्रोत केन्द्र स्थापनाको प्रक्रिया अगाडि बढाइने उल्लेख छ ।

सीमान्तकृत, विपन्न, मुक्तकर्मचारी, मुक्तकर्मचारी, भूमिहीन, दलित लगायतका समुदायको जीवनस्तर सुधार गर्न रोजगारी तथा आयआर्जन अभिवृद्धि हुनेगरी बगर खेती, सामूहिक खेती तथा पशुपन्छीपालन लगायतका लिखित समुदाय विशेष कृषि कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइएको छ । 'आजको सहूलियत, भोलिको समृद्धि' भन्ने मूल मर्मका साथ सुलभ कर्जा तथा ब्याजमा अनुदान कार्यक्रमलाई थप सरलीकृत गरी जिल्लास्थित कार्यालयबाटै कृषि बाली वस्तु क्षेत्रमा ब्याज अनुदान उपलब्ध गराइने, प्रदेशस्थित हुलाकी मार्ग आसपासका क्षेत्रमा मासु र दुग्धजन्य उत्पादन वृद्धिका लागि भैंसी प्रवर्द्धन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइएको

छ । कालीगण्डकी करिडोर, मध्यपहाडी लोकमार्ग, मदन भण्डारी राजमार्ग, सालफण्डी-सन्धिखर्क-ठोरपाटन सडक, गोरूसिँगे-सन्धिखर्क सडक, दाङ-प्युठान सडक, चकचके-रोल्पा सडक, सिंहद मार्ग र पूर्व-पश्चिम राजमार्गहरूको आसपासका लुम्बिनी प्रदेशभित्रका सम्भाव्य क्षेत्रमा अल्लैबीलगायत उच्च मूल्यका बाली वस्तुको पहिचान गरी उत्पादन तथा बजारीकरणका कार्यक्रम सञ्चालनका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरिने उल्लेख छ ।

डिजिटल लुम्बिनी र उद्यमशील लुम्बिनी अभियान

प्रदेश सरकारले उद्यमशील लुम्बिनी र डिजिटल लुम्बिनी अभियानलाई रूपान्तरणकारी कार्यक्रमका रूपमा सञ्चालन गर्ने भएको छ । वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका युवाहरूलाई कृषि र अन्य उद्यममा आकर्षित गर्न प्रविधि र स्टार्टअप सहयोगसहितका कार्यक्रम ल्याइने उल्लेख छ । महिलाहरूलाई आर्थिकरूपमा सक्षम बनाउन लुम्बिनीका महिला: उद्यमशीलतामा पहिला कार्यक्रम सञ्चालन गरिने नीति तथा कार्यक्रममा उल्लेख गरिएको छ ।

एकीकृत पर्यटन डिजिटल प्रचार

नेपाल सरकारले घोषणा गरेको 'भिजिट नेपाल २०८५' बाट लाभ लिन एकीकृत पर्यटन डिजिटल प्लेटफर्ममार्फत प्रचारप्रसार गरिने प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रममा उल्लेख छ । प्रदेशको पर्यटन विकासका लागि लुम्बिनी, स्वर्गद्वारी र बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जलाई जोडेर सिल्भर ट्रिगलका रूपमा विकास गरिने नवीन योजना अघि सारिएको छ । साथै, साहसिक पर्यटनका लागि रोल्पा र रूकुम पूर्वको पुथा हिमालमा बेसक्याम्प र पदमार्ग निर्माण गरिने कार्यक्रम अघि सारिएको छ । कोइलावासेदेखि गोरक्षरत्ननाथ मन्दिर हुँदै स्वर्गद्वारीसम्म धार्मिक तथा सांस्कृतिक पथको रूपमा विकास गरिने, लुम्बिनीदेखि

मुक्तिनाथसम्म धार्मिक परिपथका रूपमा प्रवर्द्धन गरिने उल्लेख छ ।

पूर्वाधार र सामाजिक सुरक्षा

पूर्वाधारतर्फ अथुरा आयोजनाहरूलाई छिटो सम्पन्न गर्न 'अथुरा: गर पूरा' को नीति लिइने बताइएको छ । प्रदेश सरकारले सुरु गरेको सघन खानेपानी विकास कार्यक्रमलाई उच्च प्राथमिकता दिई 'एक घर: एक धारा' को संकल्प कार्यान्वयन गरिने, खानेपानीको क्षेत्रमा वजेट विनियोजन गर्दा 'अथुरा: गर पूरा' को नीति अवलम्बन गरी ८० प्रतिशत कार्य सम्पन्न भइसकेका आयोजनालाई उच्च प्राथमिकतामा राखी पूरा गर्ने कार्य अघि बढाइने नीति तथा कार्यक्रमले प्राथमिकतामा राखेको छ ।

लुम्बिनी प्रदेशका पहाडी जिल्लाहरूका प्रमुख आर्थिक केन्द्रहरूलाई समेटेरी गण्डकी र कर्णाली प्रदेशलाई समेत जोड्ने प्रदेश गौरवको आयोजनाको रूपमा रहेको रामपुर-कपुरकोट सडकलाई उच्च प्राथमिकता दिई निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइने उल्लेख छ । भोलागुणे पुल निर्माण कार्यलाई प्राथमिकतामा राख्ने, १२० मिटरभन्दा छोटो भोलागुणे पुल निर्माण गर्न स्थानीय तहलाई प्राविधिक सहायता उपलब्ध गराइने योजना नीति तथा कार्यक्रममा समेटिएको छ ।

वर्षे पानी संकलनका लागि स्थानीय तहसँगको समन्वयमा कृत्रिम पोखरी, पुराना ताल तथा पोखरीको निर्माण र संरक्षण गर्न 'एक वडा एक पोखरी' कार्यक्रमलाई अभियानका रूपमा सञ्चालन गरिने, पहाडका जिल्लामा विन्दु सेवा प्रणाली लागू गर्ने भएको छ । बसाइँसराइलाई निरुत्साहित गर्न घनाबस्ती र सहरोन्मुख क्षेत्रहरूमा बस्ती विकास तथा सहरी पूर्वाधार निर्माण कार्य विस्तार गर्दै लगेने, एक जिल्ला, एक नमुना बस्ती कार्यक्रमअन्तर्गत प्रदेशका प्रत्येक जिल्लामा कम्तीमा एउटा नमुना बस्ती विकासका लागि स्थानीय तहसँगको सहकार्य तथा साभेदारीमा सम्भाव्यता अध्ययन गरी क्रमशः कार्यान्वयन गरिने उल्लेख छ ।

व्यजन्तुबाट हुने सवै प्रकारका क्षतिका लागि राहत वितरण र बाली विमा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने, घाइते र विरामी व्यजन्तुको संरक्षण गर्न उदार केन्द्र सञ्चालनमा ल्याई उदार एम्बुलेन्स सेवा सुरु गरिने उल्लेख छ । दलित, जनजाति, अपांगता भएका, विपन्न तथा सीमान्तकृत समुदायको शिक्षामा पहुँच सुनिश्चित गर्दै सामुदायिक विद्यालय सुदृढीकरणका लागि 'मेरो विद्यालय, मेरो दायित्व' अभियान विस्तार गरिने, प्राविधिक तथा उच्च शिक्षाको विकाससँगै लुम्बिनी प्राविधिक विश्वविद्यालयलाई उत्कृष्ट केन्द्रका रूपमा विकास गरिने नीति लिइने, महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक तथा अपांगता भएका व्यक्तिको संरक्षण र सशक्तीकरणका कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने योजना छ । साथै, सीपमूलक रोजगारी प्रवर्द्धनका लागि प्रदेशभरि स्किल्स म्यापिङ सुरु गरिने र सामाजिक रूपले पछाडि परेका समुदायका लागि लिखित कार्यक्रम सञ्चालन गरिने उल्लेख गरिएको छ ।

स्वास्थ्यमा प्राथमिकता

सुरक्षित मातृत्व अभियानलाई निरन्तरता दिई दुर्गम क्षेत्रका गर्भवती तथा सुकेरीका लागि नि:शुल्क एम्बुलेन्स र हवाई उडार सेवा सञ्चालन गर्ने भएको छ । सुरक्षित प्रसूति सेवा विस्तार, ग्रामीण अट्रामाउण्ड सेवा तथा जनसंख्या नीति कार्यान्वयनलाई प्राथमिकता दिइनेछ । 'नेपाल आरोग्य वर्ष २०२७' अन्तर्गत योग, ध्यान र मानसिक स्वास्थ्य प्रवर्द्धन कार्यक्रम अघि बढाइने जनाएको छ । प्रदेशका प्रमुख अस्पतालहरूको स्तरोन्नति, जलन, डायलाइसिस, क्यान्सर र मुटुरोग उपचार सेवाको विस्तार गरिने, डिजिटल स्वास्थ्य सूचना प्रणाली, मोबाइल एप र सामुदायिक स्वास्थ्य अभिलेख प्रणाली सुदृढ गरिने, आयुर्वेद र वैकल्पिक चिकित्साको प्रवर्द्धनसँगै स्वास्थ्यकर्मीको क्षमता विकास र दुर्गम क्षेत्रमा प्रोत्साहन कार्यक्रम सञ्चालन गरिने प्रदेश सरकारले जनाएको छ । स्वास्थ्य क्षेत्रमा राष्ठी प्रादेशिक अस्पताललाई २०० शय्याको अस्पतालमा स्तरोन्नति गरिने छ भने लुम्बिनी र राष्ठी प्रादेशिक अस्पतालमा जलन उपचार सेवा विस्तार गरिने छ ।

सेवा प्रवाहलाई सरलिकृत बनाइने

लुम्बिनी प्रदेश सरकारले सेवा प्रवाहलाई छिटो, सरलीकृत र प्रविधिमैत्री बनाउन डिजिटल टोकन, फाइल ट्यागिङ र एकल विन्दु सेवा प्रणाली लागू गर्ने भएको छ । सुशासन प्रवर्द्धनका लागि प्रदेश सदाचार नीति तर्जुमा, तथ्यमा आधारित नीति निर्माण र तथ्यांक प्रणाली सुदृढीकरण गरिने छ । कर्मचारी प्रशासनलाई पारदर्शी बनाउन सरुवा-बहुवा प्रणाली सुधार, प्रदेश किताबखाना स्थापना र डिजिटल अभिलेखीकरण गरिने छ । आयोजना वेकमार्फत योजना छनोट र वजेट व्यवस्थापनलाई व्यवस्थित गरिने कार्यक्रम छ । रासस

फिर्केको दार्याँबायाँ 'फुटट्रेल', 'एलइडी'ले सजाइने

कृष्ण दवाडी

कास्की- पोखरा महानगरपालिका विगत लामो समयदेखिको प्रयासपछि फिर्केको अतिक्रमण हटाउन सफल भएको छ । वजारको मध्यभाग भएर बग्ने यस खोलाको अतिक्रमण हटाउने योजना अघिल्लो कार्यकालकै जनप्रतिनिधिको थियो । तत्कालीन प्रमुख मानबहादुर जिसीले डोजर चलाएर सुरुआतसमेत गरेका थिए । तर त्यो काम एक दिनपछि अर्ध बहूत सकेन । फिर्के मापदण्डको विरोधमा स्थानीयले न्यायालयसम्म गृहारेका थिए । यसलगायत विविध कारणले अतिक्रमण हटाउने प्रयास सफल हुन सकेको थिएन । अहिले भने पोखरा महानगरपालिकाले संघीय सरकारसमेत बालियो साथ पाएपछि फिर्केको खोलाघर हटाउने कार्य आइतवारदेखि सुरु गरेको छ । पहिलो र दोस्रो दिन शान्तिपूर्णरूपमा सो कार्य सम्पन्न भयो । खोलघरमा निजी/व्यक्तिगत स्थायी ३५ र अस्थायी ९७ संरचना बनेका छन् । यसैगरी संस्थागत स्थायी १८ र अस्थायी १० वटा संरचना छन् । महानगरले अतिक्रमण हटाउने कार्य निरन्तर अभियानका रूपमा चल्ने जनाएको छ । स्थानीयलेसमेत खोलाघर हटाउने कार्यमा महानगरलाई साथ दिएका छन् । खोलाघरमै बनेका संरचना हटाउनपछि भने पनि त्यसपछिको मापदण्डको भने स्थानीयले विरोध गरेका छन् । फिर्के मापदण्ड छ मिटर वैज्ञानिक र व्यावहारिक नभएको गुनासो फिर्के क्षेत्रका नागरिकको छ । फिर्केको खोलाघर खाली गरेपछि महानगरले फिर्के करिडोर परियोजना सुरु गर्ने योजना बनाएको छ । यस परियोजनाका लागि दातू निकायबाट सहयोग प्राप्त हुने महानगरले जनाएको छ । पोखरालाई 'हरित, स्वच्छ, आधुनिक र विश्वस्तरीय नदी-करिडोर सहर' का रूपमा स्थापित गर्ने दूरदर्शी अभियान फिर्के करिडोर परियोजना रहेको महानगर प्रमुख धनराज आचार्यले बताए । प्रमुख आचार्यका अनुसार फिर्के करिडोरको मुख्य अवधारणामा फिर्के खोलाको दार्याँ-बायाँ कम्तीमा छ मिटर मापदण्ड कायम गर्दै व्यवस्थित फुटट्रेल, सुरक्षित साइकल लेन, 'मनिङ' तथा 'डभिनिङ' बाकका लागि आकर्षक पदमार्ग निर्माण गरिने छ । फिर्के खोलालाई प्राकृतिक सौन्दर्य, पर्यावरणीय सन्तुलन, पर्यटन र नागरिक जीवनशैलीसँग जोडेर नयाँ सहरि पहिचान दिने लक्ष्य राखिएको छ । खोलाको प्राकृतिक वहाव संरक्षण गर्दै दुवै किनार हरियाली बेल्ड, स्मार्ट एलइडी लाइटिङ तथा वातावरणमैत्री सार्वजनिक खुला क्षेत्रले सजाइने छ, महानगरले प्रमुख आचार्यले भने । करिडोरभित्र ठाउँ-ठाउँमा पोखरेली शैलीमा विश्रामस्थल,

कफी पोइन्ट तथा खुला क्याफे, सेल्फी पोइन्ट र दुश्याबलोकनस्थल, सानो खुला पार्क तथा बस्ने चौतारी, सांस्कृतिक तथा कलात्मक संरचना, बालमैत्री र ज्येष्ठ नागरिकमैत्री खुला क्षेत्र निर्माण गरिने महानगरको योजना छ । 'फिर्के करिडोरलाई केवल हिँड्ने बाटो होइन, जीवनशैली र मनोरञ्जनको सार्वजनिक गन्तव्य बनाउने छौं । यो भविष्यको पोखराको नयाँ सहरि पहिचान बन्ने छ, जहाँ प्रकृति, आधुनिक पूर्वाधार, पर्यटन, स्वास्थ्य, वातावरण र नागरिक जीवनशैलीको सुन्दर संगम हुने छ,' आचार्यले भने ।

पोखरा गणेशटोलका लोकनाथ भण्डारी खोलाघर भत्काइसकेपछि उचित व्यवस्थापन र दिगो विकास योजना ल्याउनुपर्ने बताउँछन् । 'फिर्केखोला खाली गर्ने कार्यमा हामी स्थानीयको सहयोग नै छ । तर मापदण्डको नाममा व्यक्तिको जमिनमा मनपरि मापदण्ड लागू गर्न पाइँदैन । महानगरलाई आवश्यक परे मुआब्जा दिनुपर्दछ । फिर्के वरपरका संरचना भत्काइसकेपछि यसको व्यवस्थित विकासको योजना ल्याउनुपर्छ,' भण्डारीले भने ।

पोखरा १८ अधेरिकुनादेखि वडा नं. २, ४, ५, ७, ८, १७ हुँदै वडा नं. ६ स्थित पर्यटकीय गन्तव्य फेवाताल-गाईघाटसम्म फैलिएको फिर्के आठ किलोमिटर लामो छ । रासस

माभी महिलालाई आत्मनिर्भर बनाउन गलैँचा बुनाइ तालिम

चौतारा- सिन्धुपाल्चोकको चौतारा सागाचोककाडी नगरपालिका-१२ स्थित रातोमाटे माभीबस्तीका महिलालाई आत्मनिर्भर बनाउने उद्देश्यले ४५ दिने गलैँचा बुनाइ तालिम सुरु गरिएको छ । दलित सशक्तीकरण समाज चौतारा सागाचोककाडी-१२ को आयोजनामा 'उद्यम गर्ौं, आत्मनिर्भर बनेौं' भन्ने नारासहित सञ्चालन गरिएको तालिम असार १४ गतेसम्म सञ्चालन हुने नगरपालिकाका उद्यम शाखा प्रमुख अर्जुन गहतराजले जानकारी दिए । विपन्न तथा पिछ्छाईएको समुदायका महिलालाई सीपमार्फत आत्मनिर्भर बनाउने उद्देश्यले तालिमलाई नगरपालिकाको महिला विकास शाखाले आर्थिक सहयोग गरेको छ । नगरपालिकाका उपप्रमुख

सीता थापाले सीपमूलक तालिमले माभी समुदायका महिलाको आर्थिक अवस्था सुधार गर्न सहयोग पुग्ने विश्वास व्यक्त गरिन् । नगरपालिकाका शाखा अधिकृत पेशलकुमार पोखरेलले आर्थिकरूपमा कमजोर र अवसरबाट टाढा रहेका समुदायलाई प्राथमिकतामा राखेर रातोमाटे माभीबस्ती छनोट गरिएको बताए । उनले तालिमसँगै राखिएको राष्ठीकोसमेत बताए । तालिममा सहभागी महिलाले सीप सिक्ने घरमै बसेर आम्दानी गर्ने अवसर मिल्ने अपेक्षा गरेका छन् । बस्तीमा रोजगारी तथा आयआर्जनका अवसर न्यून भएकाले यस्ता कार्यक्रम प्रभावकारी हुने सीता माभीको

विश्वास छ । स्थानीय आइते माभीका अनुसार नगरपालिका क्षेत्रमा परे पनि रातोमाटे माभीबस्ती अर्कै आधारभूत सेवा सुविधाबाट टाढा छ । १३ घरधुरी रहेको बस्तीमा हालसम्म एसइई उत्तीर्ण गर्ने विद्यार्थीसमेत नभएको उनको भनाइ छ । कक्षा ५ भन्दा माथिको अध्ययनका लागि विद्यार्थीले तीन घण्टा पैदल हिँडेर इन्द्रावतीको बडहरे पुग्नुपर्ने बाध्यता रहेको उनी बताउँछन् । स्वास्थ्य सेवाको पहुँच पनि कमजोर रहेको बस्तीवासीको गुनासो छ । बालबालिकालाई नियमित खोप लगाउनसमेत तीन घण्टा पैदल हिँडेर कोडाडा पुग्नुपर्ने अवस्था अर्कै कायम रहेको उनीहरूले बताएका छन् । रासस

कतारमा रोजगार		कम्पनी: ZANJABEEL CAFETERIA WLL		दलानी नं. ६०८६८९८	
सि. नं.	कामदारको पद	मासिक तलब	मासिक तलब	मासिक तलब	मासिक तलब
1	Assistant Cook	2	0	1500	६२ १८००
2	Kebab Maker	2	0	1500	६२ १८००
3	Chef (Cook)	1	0	1800	७५ ३३००
4	Coffee Maker	2	0	1500	६२ १८००
5	Asian Cook	3	0	1800	७५ ३३००
6	Sandwich Maker	4	0	1500	६२ १८००
7	Waiter(Male)	8	0	1500	६२ १८००
8	Juice Maker (Fresh Juice)	5	0	1500	६२ १८००
9	Helper	1	0	1300	५४ ८१००

अन्तरराष्ट्रिय हुने स्थान- संस्थाको कार्यालय काठमाडौँमा छिटे: २०८३ जेठ १८ गते (2nd June 2026) मा हुनेछ ।

सम्पर्क: ०१-५९१८९५८-०१-५९१८९५८

CONFIDENT INTERNATIONAL MANPOWER PVT.LTD
Sinamangal-9, Kathmandu, Nepal, Ph. No: 01-5918958-01-5918957
E-mail: confident1423@gmail.com, Web: www.confidentmanpower.com

भारतमा उच्च गर्मी | भारतको जम्मा सोमबार उच्च गर्मी भएको समय तावी नदीमा बैसीहरूसँगै पानी खेलेर आनन्द लिँदै बालबालिका । तस्वीर: एपी

अन्तरिक्षको नयाँ यात्रामा चीन

जियुकुआन (चीन)- चीनले आफ्नो अन्तरिक्ष महत्वाकांक्षालाई नयाँ चरणमा पुऱ्याउने प्रयासस्वरूप आइतबार राति शेनभोउ-२३ अन्तरिक्ष यान प्रक्षेपण गरेको छ । तीन अन्तरिक्षयात्री बोकेको यो मिसनमा एक जना सदस्यलाई अन्तरिक्ष स्टेसनमा पूरा एक वर्ष बसाउने योजना समावेश गरिएको छ । यसलाई लामो अवधिको मानव अन्तरिक्ष वसाइसम्बन्धी महत्त्वपूर्ण परीक्षणका रूपमा हेरिएको छ ।

शेनभोउ-२३ अन्तरिक्ष यान उत्तरपश्चिम चीनस्थित जियुकुआन स्प्याटेलाइट प्रक्षेपण केन्द्रबाट अन्तरिक्षतर्फ पठाइएको हो । चीनले सन् २०३० भित्र पहिलोपटक मानवलाई चन्द्रमा अवतरण गराउने लक्ष्यतर्फ तयारी तीव्र बनाइरहेका बेला यो प्रक्षेपणलाई विशेष महत्त्वका साथ हेरिएको छ ।

यस मिसनमा कमाण्डर भु यांफु, फ्लाइट कियुआन र लाइ का-फिङ सहभागी छन् । चिनियाँ अधिकारीहरूले लाइलाई उक्त नामलाई म्याण्डारिन भाषामा उच्चारणअनुसार रूपान्तरण गरेर 'ली जियायिङ' नामले पनि चिनाउने गरेका छन् ।

हङकङमा जन्मिएका तथा त्यहीं हुर्किएका लाइले कम्प्युटर फरेन्सिक विषयमा विद्यावारिधि हासिल गरेका छन् । उनलाई अन्तरिक्ष मिसनमा सहभागी हुने सहर पृष्ठभूमिबाट आएका पहिलो चिनियाँ अन्तरिक्षयात्रीका रूपमा पनि प्रस्तुत गरिएको छ ।

सरकारी सञ्चारमाध्यमका अनुसार शेनभोउ-२३ को टोलीले अन्तरिक्षमा दर्जनौ वैज्ञानिक तथा प्रयोगात्मक परियोजनाहरू सञ्चालन गर्ने तयारी गरेको छ । यो टोलीले हाल २०० दिनभन्दा बढी समयदेखि टियांगोङ अन्तरिक्ष स्टेसनमा कार्यरत शेनभोउ-२१ का चालक दलसँग कक्षामा भेट गर्ने तथा कार्य हस्तान्तरण प्रक्रिया पूरा गर्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

यस मिसनको सबैभन्दा उल्लेखनीय पक्ष भनेको तीन सदस्यीय टोलीमध्ये एक अन्तरिक्षयात्रीलाई अन्तरिक्ष स्टेसनमा लगातार एक वर्ष राख्ने योजना हो । यो वसाई सफल भएमा त्यसलाई अन्तरिक्षमा मानवको सबैभन्दा लामो एकल प्रवासमध्ये एक मानिने छ । सरकारी सञ्चारमाध्यमका अनुसार यस प्रयोगको उद्देश्य लामो अवधिको अन्तरिक्ष वातावरणमा मानव शरीरको अनुकूलन क्षमता, सहनशीलता तथा कार्यसम्पादन सीमावारे विस्तृत अध्ययन गर्नु हो ।

पछिल्ला वर्षहरूमा चीनले आफ्नो अन्तरिक्ष कार्यक्रमलाई तीव्र रूपमा विस्तार गर्दै आएको छ । टियांगोङ अन्तरिक्ष स्टेसनलाई केन्द्रमा राखेर चिनियाँ अन्तरिक्षयात्रीहरूले लगातार नयाँ मिसनहरू सञ्चालन गरिरहेका छन् । यो अन्तरिक्ष स्टेसन चीनले अन्तर्राष्ट्रिय अन्तरिक्ष स्टेसनमा अमेरिकी प्रतिवन्धका

कारण प्रभावकारिरूपमा बाहिरिएपछि आफ्नै पहलमा विकास गरेको संरचना हो ।

विश्व अन्तरिक्ष प्रतिस्पर्धामा अमेरिकालाई चीनको प्रमुख प्रतिद्वन्द्वीका रूपमा हेरिन्छ । अमेरिकी अन्तरिक्ष निकाय नासाले पनि सन् २०२० सम्ममा पुनः चन्द्रमाको सतहमा अन्तरिक्षयात्री अवतरण गराउने लक्ष्य अघि सारेको छ । यसले अन्तरिक्ष क्षेत्रमा दुई शक्तिवीचको प्रतिस्पर्धालाई अझ तीव्र बनाएको छ । चीनको अन्तरिक्ष स्टेसन टियांगोङले पहिलोपटक सन् २०२१ मा चिनियाँ चालक दललाई स्वागत गरेको थियो । त्यसयता यो चीनको मानव अन्तरिक्ष अभियानको मुख्य आधार बनेको छ । टियांगोङको अर्थ 'स्वर्गीय महल' भन्ने हुन्छ ।

गत वर्ष शेनभोउ कार्यक्रममा आयत्तकालीन उद्धार मिसनसमेत सञ्चालन गरिएको थियो । 'दिव्य पोट' भन्ने अर्थ दिने यस कार्यक्रमअन्तर्गत क्षतिग्रस्त अन्तरिक्ष यानका कारण अन्तरिक्ष स्टेसनमा अडिक्एका अन्तरिक्षयात्रीहरूको टोलीलाई सुरक्षितरूपमा पृथ्वीमा फर्काइएको थियो । शेनभोउ-२३ को प्रक्षेपणसँगै चीनले अब दीर्घकालीन अन्तरिक्ष वसाई, वैज्ञानिक अनुसन्धान र चन्द्र अभियानतर्फ आफ्नो रणनीतिक तयारीलाई अझ अगाडि बढाएको संकेत दिएको छ । रासस/एपी

सी-सरिफ भेट मध्यपूर्व केन्द्रित

वेइजिङ- मध्यपूर्व युद्ध अन्त्यका लागि कूटनीतिक प्रयास जारी रहेका बेला चिनियाँ राष्ट्रपति सी चिनफिङले सोमबार वेइजिङमा पाकिस्तानका प्रधानमन्त्री शाहवाज सरिफसँग भेटवार्ता गरेका छन् । अमेरिका-इरान तनाव, क्षेत्रीय स्थिरता र मध्यस्थता प्रयासका विषयमा अन्तर्राष्ट्रिय सक्रियता बढिरहेका समयमा भएको यो उच्चस्तरीय भेटलाई अर्थपूर्णरूपमा हेरिएको छ ।

सरकारी समाचार संस्था सिन्ह्वाका अनुसार राष्ट्रपति सीसँगको भेटअघि प्रधानमन्त्री सरिफले चीनका प्रधानमन्त्री ली किआङसँग पनि वार्ता गरेका थिए । वेइजिङमा भएको पछिल्लो छलफलका विषयवस्तुबारे चिनियाँ सरकारी सञ्चारमाध्यमले तत्काल विस्तृत विवरण सावधानीपूर्वक गरेका छन् ।

पाकिस्तानी टेलिभिजनका अनुसार पाकिस्तानका सेना प्रमुख असीम मुनीरले पनि चीन भ्रमणमा प्रधानमन्त्री सरिफलाई साथ दिएका छन् । अमेरिका र इरानबीचको संवाद प्रक्रियामा इस्लामावादको भूमिका बढिरहेका बेला मुनीरको सहभागितालाई विशेष महत्त्वका साथ हेरिएको छ ।

गत महिना पाकिस्तानले अमेरिका र इरानबीच ऐतिहासिक आमनेसामने वार्ताको

आयोजना गर्दै आफूलाई प्रमुख मध्यस्थकर्ताका रूपमा प्रस्तुत गरेको थियो । यद्यपि, उक्त प्रयास दीर्घकालीन सम्झौतामा रूपान्तरण हुन सकेन । यसबीच चीनले तुलनात्मकरूपमा संयमित तर सक्रिय कूटनीतिक भूमिका निर्वाह गर्दै आएको छ । वेइजिङले टेलिफोन संवाद तथा खाडी क्षेत्रका प्रभावित मुलुकका अधिकारीहरूसँग बैठकमाफत क्षेत्रीय तनाव कम गर्न प्रयास जारी राखेको छ ।

वेइजिङमा चिनियाँ नेतृत्वसँगको भेटका क्रममा सरिफले विश्व अहिले महत्त्वपूर्ण मोडबाट गुजिरहेको

वताएको पाकिस्तानी सरकारी टेलिभिजन पिटिभीले जनाएको छ । उनले अमेरिका-इरान सम्बन्ध सुधार्का लागि पाकिस्तानले गम्भीर मध्यस्थकारी भूमिका निर्वाह गरेको दावी गरेका छन् । सरिफका अनुसार सेना प्रमुख मुनीर तैयार भ्रमणमा सहभागी भइसकेपछि पनि चीनको यो महत्त्वपूर्ण भ्रमण छुटाउन इच्छुक थिएनन् । 'कुराहरू सही दिशातर्फ अघि बढिरहेका छन् र शान्ति प्रवर्द्धनमा चीनले दिएको समर्थनप्रति म आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु,' उनले भनेका थिए । प्रधानमन्त्री सरिफले शनिबार पूर्वी चीनको भेजिङबाट प्रान्तरस्थित हाङ्कोउबाट आफ्नो चारदिने

आधिकारिक चीन भ्रमण सुरु गरेका हुन् ।

यसअघि युद्ध अन्त्यतर्फको मध्यस्थता प्रयासकै क्रममा पाकिस्तानका गृहमन्त्री मोहसिन नकवीसँगै सेना प्रमुख मुनीरले शुक्रबार र शनिबार तेहरानको भ्रमण गरेका थिए । त्यसपछि भएको चीन भ्रमणले इस्लामावादको बहुपक्षीय कूटनीतिक सक्रियता थप स्पष्ट पारेको छ । चीनले पनि मध्यपूर्वमा शान्ति र स्थिरता पुनःस्थापनाका लागि पाकिस्तानसँग सहकार्य गर्न तयार रहेको जनाएको छ ।

अप्रिलमा युद्ध सुरु भएपछि अमेरिका र इरानी अधिकारीहरूबीच भएको एकमात्र प्रत्यक्ष वार्ताको थियो । त्यस वार्तामा असीम मुनीर निकै सक्रिय भूमिकामा देखिएका थिए । दुवै प्रतिनिधिमण्डललाई स्वागत गर्नुका साथै अमेरिकी उपराष्ट्रपति जेडी बायन्ससँगको सार्वजनिक मैत्रीपूर्ण भ्याटवार्ता पनि उनी वार्ताको केन्द्रमा रहेका थिए । तर अन्ततः ती वार्ताहरू सफल हुन सकेनन् । इरानले अमेरिकामाथि 'अत्यधिक माग' राखेको आरोप लगाउँदै सहमति प्रक्रियाबाट दूरी बनाएको थियो । त्यसपछि चीन र पाकिस्तानले क्षेत्रीय शान्ति प्रयासमा समन्वय बढाउने संकेत दिएका छन् । रासस/एएफपी

मध्यपूर्व तनाव कम हुने अपेक्षाले तेल बजारमा ठूलो गिरावट

न्युयोर्क- अमेरिका र इरानबीच शान्ति वार्ता अघि बढ्ने सम्भावनाको समाचारपछि अन्तर्राष्ट्रिय तेल बजारमा सोमबार नयाँ कारोबार सुरु हुँदा कच्चा तेलको मूल्य करिब पाँच प्रतिशतले घटेको छ । मध्यपूर्व क्षेत्रमा तनाव कम हुने र आपूर्ति अवरोध घट्ने अपेक्षाले लगानीकर्ताहरूमा विक्री दबाव बढेपछि बजारमा तुरुन्तै गिरावट देखिएको हो ।

जुलाई महिनामा आपूर्ति हुने पश्चिम टेक्सास मध्यवर्ती कच्चा तेल एक समय प्रतिव्यारेल ५.३५ अमेरिकी डलरले घटेर ९१.२५ अमेरिकी डलरमा पुगेको थियो, जुन करिब ५.३३ प्रतिशतको गिरावट हो । त्यस्तै ब्रेन्ट कच्चा तेल पनि ५.५७ अमेरिकी डलरले घटेर ९७.९७ अमेरिकी डलर प्रति व्यारेलमा फरेको थियो, जुन करिब ५.३८ प्रतिशतको गिरावट हो । अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पले शनिवार इरानसँगको शान्ति सम्झौता धेरै हदसम्म टुंगिएको तर अन्तिम सहमतिका लागि अमेरिका, इरान तथा मध्यपूर्वका अन्य देशहरूबीच अझै छलफल बाँकी रहेको बताए । प्रस्तावित योजनाअनुसार ६० दिनको युद्धविराम विस्तार, हर्मजु जलडमरूमध्य पुनः खोल्ने, इरानलाई पुनः तेल विक्री गर्न दिने र इरानको आणविक कार्यक्रमबारे वार्ता गर्ने विषय समावेश छ । अमेरिकी विदेशमन्त्री मार्को रवियोलो इरानले हर्मजु जलडमरूमध्य पुनः खोल्ने कदम अघि बढाएमा अमेरिका आणविक कार्यक्रमसम्बन्धी गम्भीर वार्तामा प्रवेश गर्न तयार रहेको बताएको छ ।

अनुसार युद्धअघि जस्तो आपूर्ति चाँडै सामान्य अवस्थामा फर्कन कठिन छ, किनभने उत्पादन संरचनामा क्षति, केही क्षेत्रमा

उत्पादन अवरोध र दुबानी समस्याहरू अझै पूर्णरूपमा समाधान भएका छैनन् । रासस/एपी

गाहिरो समुद्रमा भेटियो दुर्लभ नीलो अक्टोपस

पेरिस- ग्यालापागोस टापु नजिक गाहिरो समुद्रमा वैज्ञानिकहरूले दुर्लभ नीलो रडको नयाँ अक्टोपस प्रजाति फेला पारेका छन् । समुद्री सतहबाट करिब एक हजार ८०० मिटर तल भेटिएको यो सानो समुद्री जीवले अनुसन्धानकर्ताहरूलाई केवल आफ्नो असामान्य रडका कारणमात्र नभई, शरीरको बनावट, बासस्थान र व्यवहारका सम्भावित विशेषताका कारण पनि आश्चर्यचकित बनाएको छ ।

समुद्र, काँगाहिरोसमा वैज्ञानिकहरूद्वारा नियन्त्रित पनडुब्बामार्फत गरिएको अवलोकनका क्रममा यो अक्टोपस पहिलोपटक देखिएको थियो । समुद्रजस्तै नीलो देखिने र आकारमा गल्फ बलभन्दा पनि ठूलो नभएको यो जीव देखेवित्तकै वैज्ञानिकले उत्साहपूर्वक 'ऊ सानो छ ! यो नीलो छ !' भन्दै प्रतिक्रिया दिएको भिडियोमा रेकर्ड भएको थियो । चार्ल्स डार्विन फाउण्डेसनको टोलीले पत्ता लगाएको यस नयाँ प्रजातिवारेको अनुसन्धान सोमबार सार्वजनिक गरिएको हो । अक्टोपससम्बन्धी विज्ञ जेनेट भ्याडेटका अनुसार पहिलो दृश्य हेर्नेवित्तकै उनलाई यो अत्यन्तै विशेष जीव भएको अनुभूति भएको थियो । अनौठो प्रजातिको पहिचान गर्न आग्रह गरिएपछि उनले यसको अध्ययन सुरु गरेका थिए ।

प्रयोगशालाका प्रमुख स्टेफनी स्मिथले कुनै पनि व्यक्तिले पहिले कहिल्यै नदेखेको जीवको भित्री संरचना अवलोकन गर्दै दिन विताउनु विशेष अनुभव हुने बताएको थियो । वैज्ञानिकहरूले यस नयाँ प्रजातिलाई माइक्रोएलेभन ग्यालापागोर्जेसस नाम दिएका छन् । यो प्रजाति आफ्नो नीलो रडका कारण विशेष रूपमा चिनिएको छ, किनभने प्रकृतिमा यस्तो रड अपेक्षाकृत दुर्लभ मानिन्छ ।

अनुसन्धानअनुसार यो अक्टोपस सम्भवतः मेगालोडोनिडे परिवारसँग सम्बन्धित देखिन्छ । यस परिवारका सदस्यहरू प्रायः आकारमा धेरै ठूला हुन्छन् र अन्टार्क्टिका आसपासको दक्षिणी महासागरमा पाइन्छन् । तर नयाँ प्रजाति भने सानो आकारको छ र फरक वातावरणमा भेटिएको छ । भ्याडेटका अनुसार यसको शरीरमा देखिने जिडी साना हात, प्रत्येक हातमा रहेको केवल एक पत्तिको चुस्ने संरचना र पछाडिको सतहमा रहेको चिल्लो छालाले यसलाई धेरैजसो परिचित अक्टोपसहरूबाट अलग बनाउँछ । छोटा हात र एकल चुस्ने पत्तिक भएका अन्य प्रजातिसँग तुलना गर्दा पनि यसको रड र छालाको बनावटले यसलाई विशिष्ट बनाएको उनले बताए । रासस/एएफपी

सुरुमा शिकागोस्थित फिल्ड म्युजियम अफ नेचुरल हिस्ट्रीका क्युरेटरहरूले उक्त जीवको तस्वीर र विवरणको अध्ययन गरेका थिए । त्यसपछि संरक्षित नमूना हलाकामार्फत उनीसम्म पुगेको थियो । नमूना प्राप्त गरेपछि उनी चकित भएका थिए । उनका अनुसार त्यो जीव निकै आकर्षक र असाधारण देखिन्थ्यो । यो प्रजातिप्रति उनको रुचि तत्काल बढ्नुको एउटा कारण यसको सबैभन्दा नजिकको ज्ञात प्रजाति उरुबेको तटमा, दक्षिण अमेरिकाको अर्कै समुद्री क्षेत्रमा बसोबास गर्ने तथ्य पनि थियो । यसले वैज्ञानिकहरूलाई यसको उत्पत्ति, विकास र वितरणबारे थप प्रश्न उठाउन प्रेरित गरेको छ । सामान्यतया नयाँ अक्टोपस प्रजातिको वैज्ञानिक विवरण तयार गर्न यसको शरीरको नमूना काटेर मुख, चुच्चो, दाँत तथा अन्य आन्तरिक संरचनाको परीक्षण गरिन्छ । तर यसपटक अनुसन्धानकर्ताहरूसँग एउटा मात्र नमूना भएकाले त्यसलाई काटेर जोखिम मोल्न उनीहरू इच्छुक थिएनन् । त्यसको विकल्पस्वरूप फिल्ड म्युजियमको टोलीले आधुनिक प्राविधिको सहारा लिएको थियो । सिटी स्क्यान प्रयोग गरी हजारौ एक्स-रे तस्वीरहरू तयार गरियो र ती सबैलाई संयोजन गरेर अक्टोपसको विस्तृत त्रिआयामिक (थ्रिडी) मोडेल बनाइयो । यस प्रक्रियाले बाह्य संरचना विगानुपन वैज्ञानिकहरूलाई यसको भित्री बनावट अध्ययन गर्न सम्भव बनायो । फिल्ड म्युजियमको एक्स-रे

मलेसियामा रोजगार कम्पनी: STRENGTH FORCE SECURITY SERVICES SDN BHD
 पूर्ण सीमित मिति: २०८३/०७/२३ पूरा भिडियो सीमित मिति: २०८३/०७/२३ LT. No. 323841
 पदनाम: ६०२५३३५७

सि. नं.	कामदारको पद	मान संख्या	मासिक तलब	अन्य दायित्व	प्रतिनिधि	संस्थापक	संस्थापक	संस्थापक	संस्थापक
1	Security Guard	5	0	1700	६५५५५५५	५	५	५	५

अन्तरवार्ता हुने स्थान: संस्थाको कार्यालय काठमाडौंमा मिति: २०८३ जेठ २६ गते (2nd June 2026) मा हुनेछ ।

Elite Gurkhas Overseas Pvt. Ltd.
 Gongabu Townplanning-26 Kathmandu, Nepal, Tel: +977-1-4975567, 4975568,
 E-mail: proelitegurkhas@gmail.com, Web: www.elitegurkhasoverseas.com

मलेसियामा रोजगार कम्पनी: ELLESIME SDN BHD
 पूर्ण सीमित मिति: २०८३/०७/२३ पूरा भिडियो सीमित मिति: २०८३/०७/२३ LT. No. 338505
 पदनाम: ६०२५३३५७

सि. नं.	कामदारको पद	मान संख्या	मासिक तलब	अन्य दायित्व	प्रतिनिधि	संस्थापक	संस्थापक	संस्थापक	संस्थापक
1	Factory Production Workers	52	0	1700	६५५५५५५	५	५	५	५

अन्तरवार्ता हुने स्थान: संस्थाको कार्यालय काठमाडौंमा मिति: २०८३ जेठ २६ गते (2nd June 2026) मा हुनेछ ।

STRIKEFORCE ASIA RECRUITMENT PVT. LTD
 Tokhu -07, Buzandhara, Kathmandu, Nepal
 (Anita Nepal) 9709459391, E-mail: strikeforceasiarecruitment@gmail.com

युएडमा रोजगार कम्पनी: NATIONAL READYMIX CONCRETE CO. LLC.
 पूर्ण सीमित मिति: २०८३/०७/२३ पूरा भिडियो सीमित मिति: २०८३/०७/२३ LT. No. 342585
 पदनाम: ६०२५३३५७

सि. नं.	कामदारको पद	मान संख्या	मासिक तलब	अन्य दायित्व	प्रतिनिधि	संस्थापक	संस्थापक	संस्थापक	संस्थापक
1	Concrete Mixing Operator	43	0	1800	६६६६६६	५	५	५	५
2	Heavy Truck Drivers	24	0	1800	६६६६६६	५	५	५	५
3	Light Driver	17	0	1500	६६६६६६	५	५	५	५
4	Mason (General)	41	0	1500	६६६६६६	५	५	५	५

अन्तरवार्ता हुने स्थान: संस्थाको कार्यालय काठमाडौंमा मिति: २०८३ जेठ २६ गते (2nd June 2026) मा हुनेछ ।

SECURE NEPAL JOB PLACEMENT PVT. LTD
 Sinamangal-09, Tarahall chowk, Kathmandu, Nepal, Tel: 016919873, 016917974, Mob: 9851014874
 E-mail: info@securenepaljobs.com Website: www.securenepaljobs.com

युएडमा रोजगार कम्पनी: AROUS AL SAHRA LADIES SPA CENTER - BRANCH 1
 पूर्ण सीमित मिति: २०८३/०७/२३ पूरा भिडियो सीमित मिति: २०८३/०७/२३ LT. No. 319421
 पदनाम: ६०२५३३५७

सि. नं.	कामदारको पद	मान संख्या	मासिक तलब	अन्य दायित्व	प्रतिनिधि	संस्थापक	संस्थापक	संस्थापक	संस्थापक
1	HAIRDRESSER	0	1	1500	६६६६६६	५	५	५	५

अन्तरवार्ता हुने स्थान: संस्थाको कार्यालय काठमाडौंमा मिति: २०८३ जेठ २६ गते (2nd June 2026) मा हुनेछ ।

S.N.K. FACILITIES MANAGEMENT PVT. LTD.
 Bafal-13, Kathmandu, Nepal, T: 01-5222923
 Mob: 9851049837, Email: snkhr@gmail.com, Web: www.snkmanpower.com

बहराइनमा रोजगार कम्पनी: ELITE FACILITY MANAGEMENT COS.PT
 पूर्ण सीमित मिति: २०८३/०७/२३ पूरा भिडियो सीमित मिति: २०८३/०७/२३ LT. No. 337632
 पदनाम: ६०२५३३५७

सि. नं.	कामदारको पद	मान संख्या	मासिक तलब	अन्य दायित्व	प्रतिनिधि	संस्थापक	संस्थापक	संस्थापक	संस्थापक
1	Cleaner General	37	29	100	६६६६६६	५	५	५	५

अन्तरवार्ता हुने स्थान: संस्थाको कार्यालय काठमाडौंमा मिति: २०८३ जेठ २६ गते (2nd June 2026) मा हुनेछ ।

NEPAL LIFE RECRUITMENT AGENCY PVT LTD
 Gausaha, Pingalasthan, Kathmandu, Nepal, Tel: 014598920,
 Mob: 9713026256, E-mail: nepallifera1476.2017@gmail.com

थली जिउलोको अग्लोठो परम्परा करिब छ हेक्टर क्षेत्रफलमा फैलिएको बभाङको दुर्गाथली वडा नं ५ र ७ को मध्यभागमा रहेको छविस्पतिभेरा गाउँपालिकाको वडा नं ६ मा पर्ने थली जिउलो । थली जिउलोमा कृषि कार्य गर्दा सबै किसानले हरेक काम एकैदिन गर्ने र एकै किसिमको बाली लगाउनुपर्ने चलन रहेको छ । यहाँ धान रोप्ने, गोड्ने, उठाउनेदेखि लिएर 'परापुलो धान' मात्र रोप्न पाइने प्रचलन रहेको छ ।

सार्वजनिक लेखा समिति बैठक

आर्थिक अनुशासन कायम गराउने मुख्य लक्ष्य

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- सार्वजनिक लेखा समितिका सभापति भरतबहादुर खड्काले आर्थिक अनुशासन कायम गराउने मुख्य लक्ष्य लिएर समितिले काम अघि बढाएका छन् । बेरुजुको आयतन उच्च भएका मन्त्रालयका लेखा उपरदायी अधिकृतहरूसँग बेरुजु न्यूनीकरणसम्बन्धी विषयमा सोमबार समितिले आयोगना गरेको बैठकमा उनले जनताले सुशासन खोजेको र त्यो आर्थिक अनुशासनबाट मात्र सम्भव हुने बताए । ऐन, कानूनको मस्यौदा र संशोधन गर्दा सुशासन कायम गर्न सहज हुने हिसाबले नै गर्ने प्रतिवद्धता पनि सभापति खड्काले थियो । हाले महालेखापरीक्षकको कार्यालयले राष्ट्रपतिलाई बुझाएको ६३औं प्रतिवेदनअनुसार रु सात खर्ब ५५ अर्ब बेरुजु पुगुनुले सबैको शिर निहुरिएकाले अब सुशासनमा केन्द्रित भएर काम गर्न उनले बढी बेरुजु भएका मन्त्रालयका सचिवहरूलाई निर्देशन दिए । बैठकमा सांसद इन्द्ररा रानाले सरकारका कर्मचारीले लिएको पारिश्रमिक बेरुजुमा आएको चर्चा

सुनिएकाले त्यस्तो भएको हो त्यस विषयमा समितिमा छलफल गरी आवश्यक निर्णय गरिनुपर्ने बताइन् । अस्पतालमा खरिद गरिएका यन्त्रहरू प्रयोग नै नभएको विषयलाई पनि राम्ररी रूपमा लिनुपर्ने उनको भनाइ थियो । सांसद खगेन्द्र सुनारले नियतका कारण बेरुजु आएको हो भने त्यस्ता कार्यालयका लेखापाल र कार्यालय प्रमुखको व्यक्तिगत जाय जेथाबाट असुल उपर गर्ने व्यवस्था गरिनुपर्ने बताए । बुझेको, लेखेको, पढेको मानिसबाट बेरुजु बढिरहेकाले यसमा नियमनका लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनुपर्ने उनको भनाइ थियो । सांसद बुद्धरत्न महर्जनले अनुगमन समिति बनाएर बेरुजु फछ्यौट गर्नुपर्ने बताए । सांसद यज्ञबहादुर बोगटीले के के कारणले बेरुजु आएको तिनलाई सम्बोधन गर्ने गरी कानुनी सुधार गरिनुपर्ने बताए । सांसद गणेशसिंह ठगुनाले अर्थ मन्त्रालयकै रु एक खर्ब २५ अर्ब बेरुजु आउनु दुःखद रहेको बताउँदै खर्च रूपायौं बेरुजुमा राख्नु नहुने बताए । सांसद रूपेश रिजालले बेरुजु राखेर हिँड्ने कर्मचारी जुन कार्यालयमा पुगे वृत्ति विकासमा

रोक लगाउनुपर्ने बताए । सांसद विपिनकुमार आचार्यले समितिको बैठक समयमै सुरु गरेर अधिकतम समयको उपयोग गरी सबै निकायलाई आर्थिक अनुशासनमा ल्याउने गरी काम गर्नुपर्ने बताए । सांसद प्रेमलाल चौधरीले कानुनी छिट्टाका कारण बेरुजुलगायत समस्या आउने गरेकाले मन्त्रालयका सचिव र कार्यालय प्रमुख यसतर्फ सचेत हुनुपर्ने बताए । सांसद जनकराज गिरीले सुशासन र पारदर्शिताको नयाँ मानक खडा गरिनुपर्नेमा जोड दिए । सांसद गोविन्द पन्थीले रु तीन करोडभन्दा बढी बेरुजु हुने कर्मचारीलाई कालो सूचीमा राखिनुपर्ने बताए । कार्यालय प्रमुखको स्वीकृति नभई खर्च नहुने भएकाले सुरुदेखि नै सचेत भएर बेरुजुको अवस्था नआउने भनाइ राखे । बैठकमा सांसदहरू खुस्कु ओली, कान्तिशिक्षा धिताल र अमृता विकले आर्थिक अनुशासन कायम गराउन नीति, नियममा आवश्यक सुधार एवं नयाँ निर्माण गरिनुपर्नेमा जोड दिएका थिए । बैठकमा बढी बेरुजु भएका विभिन्न १० मन्त्रालयका सचिवले प्रस्तुति गरेका थिए ।

नेप्सेमा २७ अंकको वृद्धि

काठमाडौं (प्रस)- धितोपत्र बजारमा सेयर कारोवारमापक नेप्से परिसूचक सोमबार भण्डे २८ अंकले उकालो लागेको छ । नेपाल स्टक एक्सचेञ्जका अनुसार नेप्से परिसूचक २७ दशमलव ८५ अंकले उकालो लागेर दुई हजार ७८६ दशमलव ३५ मा पुगेको छ । यो एक प्रतिशत बराबरको वृद्धि हो । ठूला कम्पनीको कारोवारमापन गर्ने 'सेन्सेटिभ' परिसूचक तीन दशमलव ८५ अंकले उकालो लागेर ४७५ दशमलव ७४ मा पुगेको छ । कारोवार भएकामध्ये २३५ कम्पनीको सेयर मूल्य बढेको छ भने २८ कम्पनीको भने घटेको छ । कूल ३४२ कम्पनीको एक करोड ४५ लाख ४० हजार २२ किता सेयर रु पाँच अर्ब ९८ करोड ६४ लाख १२ हजार ६०० मूल्यमा खरिद बिक्री भएको छ । कारोवारका आधारमा आँखुखोला जलविद्युत् कम्पनी शीर्ष स्थानमा छ । यस्तै, रिडी पावर कम्पनी, अपि पावर कम्पनी, नेसनल हाइड्रोपावर कम्पनी र डयाडी ग्रुप पावर लिमिटेड शीर्ष स्थानमा छ ।

'जलाशययुक्त आयोजनामा सरकारको उच्च प्राथमिकता'

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- ऊर्जा जलस्रोत तथा सिंचाइमन्त्री विराजभक्त श्रेष्ठले जलाशययुक्त आयोजना सरकारको उच्च प्राथमिकतामा रहेको बताएका छन् । कुलेखानी जलविद्युत् आयोजनाको अवलोकनपछि उनले नेपालको दीर्घकालीन ऊर्जा सुरक्षा, औद्योगिक विकास र समग्र आर्थिक रूपान्तरणका लागि अब जलाशययुक्त आयोजनालाई राष्ट्रिय प्राथमिकताका रूपमा अघि बढाउनुपर्ने बताएका हुन् । मन्त्री श्रेष्ठले आगामी दिनमा सरकारको मुख्य ध्यान जलाशययुक्त आयोजनाको विकासमा केन्द्रित हुने स्पष्ट पारे । उनले यस्ता आयोजना विद्युत् उत्पादनका लागि मात्र नभई पानी व्यवस्थापन, बाढी नियन्त्रण, सिंचाइ विस्तार र पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि समेत मेरुदण्ड बन्ने उल्लेख गरे । कुलेखानीका तीनवटै जलविद्युत् केन्द्रका कर्मचारीसँगको छलफलमा मन्त्री श्रेष्ठले जलवायु परिवर्तनका कारण बढ्दो प्राकृतिक जोखिम र अनियमित वर्षालाई मध्यनजर गर्दै भविष्यका लागि पानी भण्डारण गर्ने सरचनाको महत्त्व अझ बढेको उल्लेख गरे । 'जलवायु परिवर्तनले

जलवायु परिवर्तनले हिमनदी परिलेने र वर्षाको स्वरूप बदलिने जोखिम बढाएको छ, यस्तो अवस्थामा ऊर्जा सुरक्षाका लागि जलाशययुक्त आयोजनाको विकल्प छैन', मन्त्री श्रेष्ठले भने ।

विराजभक्त श्रेष्ठ ऊर्जामन्त्री

हिमनदी परिलेने र वर्षाको स्वरूप बदलिने जोखिम बढाएको छ, यस्तो अवस्थामा ऊर्जा सुरक्षाका लागि जलाशययुक्त आयोजनाको विकल्प छैन', मन्त्री श्रेष्ठले भने । मन्त्री श्रेष्ठले औद्योगिक क्षेत्र, डाटा सेन्टर र सूचना प्रविधि उद्योगका लागि दिगो ऊर्जा आपूर्ति सुनिश्चित गर्न जलाशययुक्त आयोजनाबाट 'पिक आवर' (उच्च मागको समयमा बढी विद्युत् उत्पादन गर्न सकिने उल्लेख गरे । उनले नेपाल विद्युत् प्राधिकरणलाई जलाशययुक्त आयोजनाको एकीकृत विकास मोडल तयार गर्न निर्देशन दिँदै स्वदेशी तथा विदेशी लगानी आकर्षित गर्नुपर्नेमा जोड

दिए । सरकारले निजी क्षेत्रलाई आकर्षित गर्न यस्ता आयोजनाको लाइसेन्स अर्वा ५० वर्ष कायम गरिसकेको जानकारी दिँदै उनले लगानीकर्तालाई यस क्षेत्रमा लगानी बढाउन आग्रह गरे । कुलेखानीलाई नेपालको 'रोल मोडल' परियोजनाका रूपमा व्याख्या गर्दै मन्त्री श्रेष्ठले स्थानीयस्तरबाट उठेका सामाजिक विषय र गुनासोलाई तत्काल सम्बोधन गर्न निर्देशन दिए । उनले जलाशय बरपर बढ्दो पर्यटकीय गतिविधिसँगै फोहर व्यवस्थापन चुनौतीपूर्ण बनेको भन्दै इन्द्रसरोवर क्षेत्रको वातावरण जोगाउन स्थानीय तह र व्यवसायीसँग समन्वय गर्न आग्रह गरे । मन्त्री श्रेष्ठले आइतबार आयोजना अवलोकन गरेपछि, आयोजना क्षेत्रभित्रको जग्गा सीमांकन गर्न, बाढीपहिरोबाट जलाशयमा आउने ढुङ्गा-माटो व्यवस्थापन गर्न र पुराना उपकरणको मर्मत तथा प्रतिस्थापनका विषयलाई चाँडो सक्न निश्चिन समेत दिएका थिए । सन् १९८२ मा निर्माण सम्पन्न भएको कुलेखानी आयोजना नेपालकै पहिलो जलाशययुक्त जलविद्युत् आयोजना हो । यसको कूल जडित क्षमता १०६ मेगावाट रहेको छ, कुलेखानी-१ (६० मेगावाट) कुलेखानी-२ (३२ मेगावाट) र कुलेखानी-३ (१४ मेगावाट) रहेको छ ।

असिनाले 'बुद्धचित्त'को गुणस्तर खस्कने चिन्ता

राजकुमार पराजुली

काभ्रेपलाञ्चोक- रोशी गाउँपालिका-३ साँफेकोटका गणेशबहादुर राउतलाई यसपालि बहुमूल्य मानिएको 'बुद्धचित्त'को आम्दानी घट्नेमा निकै चिन्ता परेको छ । घरवारी र तल्लोवारी गरी सात बोटमा बुद्धचित्त लट्टरम्म फले पनि गत वैशाखको असिना-पानीबाट चिचिलामै दाग लागेपछि छिपिंदासम्म गुणस्तर खस्कनेमा उनी चिन्तित छन् । गत साल सोही बोटबाट करिब रु तीन लाख आम्दानी गरेकामा यसपालि दाना पोहरभन्दा बढी नै फले पनि व्यापारीले त्यति नै मूल्य नदिने उनी बताउँछन् । उनी भन्छन्, 'यसपालि असिना-पानी' ले बुद्धचित्त रूखमा क्षति पुऱ्यायो, दानामा दाग लागेका छन्, राम्रै हुँदैन भनेकाले यसपालि आम्दानी घट्ला ।' सात वर्षअघि राउतले रोपेका ती बुद्धचित्तका बोटले तीन वर्षदेखि उत्पादन दिन थालेका हुन् । 'वर्षेनि उत्पादन भने बढ्दै गएको छ', राउतले भने, 'जेठ अन्तिमतिर दाना छिपिने भएकाले गाउँमा व्यापारी दुल्ल थालिसकेका छन् ।' छिमेकी कृष्णबहादुर राउतलाई पनि उस्तै चिन्ता छ । 'यसपालि बुद्धचित्त व्यापारीले जति दिए पनि चित्त बुझाउनुपर्ने बाध्यता छ', उनले भने । उनले पनि असिनाका कारण तीन बोटमा कालो दाग लागेको छ । अर्को किसान गुञ्जबहादुर लामा पनि व्यापारीले बुद्धचित्त हेर्न आउँछु भनेकाले बैना लिनै सोचमा हुनहुन्छ । घरवारीमा चार बोटमा फलेको उहाँको बुद्धचित्त घरमै व्यापारी आएर लैजान्छन् । लामा भन्छन्, 'यसपालि भने व्यापारीले गत वर्षको भैं भाउ नपाउने

भनेका छन्, यसपालि घाटा लाग्ने भयो ।' धार्मिक कार्यमा प्रयोग हुने बुद्धचित्तका दाना विशेषगरी बौद्ध धर्मावलम्बीले जप गर्न तथा हात र गलामा लगाउन प्रयोग गर्छन् । रोशी गाउँपालिकाको २, ३, ४ र ५ नं वडाका किसानले व्यावसायिक रूपमै बुद्धचित्तको खेति गर्दै आएका छन् । यस वर्ष असिना-पानीले बुद्धचित्तको दानामा असर पुऱ्याएपछि किसान चिन्तित छन् । गत साल चार बोटबाट रु तीन लाख आम्दानी गरेका साँफेकोटकै दीपक राउतले यसपालि बुद्धचित्तको गुणस्तरमा गिरावट हुने बताए । उनले यसपालि थप तीन बोटले उत्पादन दिन थालेकाले व्यापारीले आफूलाई बोटमै मूल्य गरेर बैना दिन आउने आश्वासन दिएको बताए । बुद्धचित्त काभ्रेपलाञ्चोकको तेमाल क्षेत्रमा पनि वर्षौदेखि उत्पादन हुँदै आएको

छ । विशेषगरी छिपिंएको साना दाना तथा कम 'मुखे'को हिसाबले मूल्य निर्धारण गर्न गरिएको छ । राम्रो फल्ले रूखका दाना चोरेर लैजाने भएकाले कतिपय किसानले सुरक्षाका लागि 'पाले' समेत राख्ने गर्दै आएका छन् । तेमाल क्षेत्रको चापाखोरी, मेच्छे, बोल्डे, कानपुरमा बुद्धचित्तको व्यावसायिक खेती हुँदै आएको छ । रोशी-५ सिपालीस्थित नागबेलीमा दुई वर्षअघि ठाकुरानी तामाङको वारीमा फुल्दै गरेको बुद्धचित्तको रूख नै अज्ञात समूहले काटिदिएका थिए । जिल्लाको सबैभन्दा महँगो कहलिएको उक्त रूख काटिएको ४ वर्षअघि लुटिएको पनि थियो । विसं २०७७ असार १२ मा करिब जना मुखुण्डोधारीहरूले माला कुनं वसंका १५ जनालाई कब्जामा लिएर उक्त बोटका चार बोरा माला लुटेर भागेका थिए । त्यसबेला

तामाङले रु ९० लाखमा बुद्धचित्तको दाना बिक्री गर्न बैनासमेत लिएका थिए । घटनाको केही समयपछि रूख काट्नेमध्ये केहीलाई पक्रे प्रहरीले मुद्दा समेत चलाई धुनामा राखेको छ । प्रतिमाला रु पाँच हजारदेखि रु पाँच लाखसम्म बिक्री हुने बुद्धचित्त जोगाउन केही किसान रातभरि बोटमुनि नै सुत्नेसमेत गरेका छन् । पछिल्लो समय बुद्धचित्तको दाना र माला निकासीमा प्रहरीले सहयोग गर्दै आए पनि लुटेराबाट जोगाउन किसानलाई सास्ती पर्दै आएको बताउँछन् । कहिलेकाहीँ दाना जोगाउन मुस्कल पर्न थालेपछि समयअगावै टिपेर पठाइहाल्ने गर्नुपरेको तेमालका युद्ध लामाले बताए । बुद्धचित्तको दाना र माला काठमाडौंको बौद्ध र भारतको बोग्र्यासम्म पुग्ने गरेको स्थानीय व्यापारी बताउँछन् । यहाँको बुद्धचित्त मालाको विरुवाको बाहिरी रूप बयर प्रजातिसँग मेल खाने र यो विश्वका अन्य ठाउँमा पाइनेभन्दा बेग्लै रैथाने प्रजाति भएपछि केही वर्षदेखि किसान तथा व्यवसायी पनि उत्साहित भएर यस खेतिप्रति आकर्षित भएका छन् । कतिपयले किसानले परीक्षणस्वरूप एक/दुई बटा बोट रोपेको पाइन्छ । ठूलो परिमाणमा बुद्धचित्त संकलन तथा खरिद-बिक्रीका लागि स्थानीय तहमा उल्लिखित कर तिर्नुपर्ने प्रावधान बनाइएको छ । केही वर्षको तथ्यांकले काभ्रेपलाञ्चोकको तेमाल र रोशी गाउँपालिकाबाट मात्रै वार्षिक करिब रु २० करोड बराबरको बुद्धचित्तको कारोवार हुने गरेको देखाएको छ । बुद्धचित्तको कारोवारमा भने केही चिनिन्याँ नागरिकले स्थानीयस्तरका नेपाली व्यापारीमार्फत खरिद गर्ने गरेका छन् । रासस

छुमचौरमा मार्सीधान रोपाइँ

जुम्ला (प्रस)- पातारासी गाउँपालिका-३ स्थित छुमचौरमा धान रोपाइँ सुरु भएको छ । चिसोका कारण असारमा रोपेको धान समयमै नपाके भएकाले यहाँ जेठमै धान रोप्ने परम्परा छ । गाउँपालिकाको कृषि शाखाको आयोजनामा कृषि विकास कार्यालयका कर्मचारीलगायत स्थानीयको सक्रियतामा छुमचौरको जिउलोमा धान महोत्सव आयोजना गरी रोपाइँ सुरु गरिएको गाउँपालिका उपाध्यक्ष जनमाया रोकायाले जानकारी दिइन् । पछिल्लो समय बजारमा मार्सी चामलको माग उच्च रहे पनि यसको उत्पादन घट्दै गएको छ । मार्सी लोप हुन नदिन गाउँपालिकाको छुमचौर जिउलोमा सामूहिक रोपाइँ गर्न चलन सुरु गरेको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत हेम शर्मा चापागाईंले जानकारी दिए । जिल्लामा दुई हजार ८८८ हेक्टर क्षेत्रफलमा धान

खेती हुने गरेको छ । जसमध्ये एक हजार ६८ हेक्टर अर्थात् ३७ प्रतिशत क्षेत्रफलमा रैथाने जुम्ली मार्सी धान उत्पादन हुने गरेको कृषि विकास कार्यालयका प्रमुख रामभक्त अधिकारीले बताए । गत वर्षको कातिकदेखि फागुन मसान्तसम्मको अवधिमा जिल्लावाहिर करिब १७५ मेट्रिक टन जुम्ली मार्सीधानको चामल बिक्री वितरणबाट करिब रु तीन करोड ५० लाख किसानले आम्दानी गरेको कृषि विकास कार्यालयका प्रमुख अधिकारीको भनाइ छ । परम्परागत खेती प्रविधिमा केही रोग कीरा बढ्दा कृषि अनुसन्धान केन्द्रले चन्दननाथ १ र ३ जातको धान यहाँका विभिन्न क्षेत्रमा लगाउन यहाँ सिफारिस गरिएको छ । अनुसन्धानले आगामी वर्ष मार्सी १८, २० र २२ जातको धान सिफारिस गर्ने क्रममा रहेको कृषि विकास कार्यालयका प्रमुख अधिकारीले जानकारी दिए ।

अब मात्र एक क्लिकमा...
www.prabhahabonline.com
[www.facebook.com/Prabhahab Online](https://www.facebook.com/PrabhahabOnline)
 प्रभाव दैनिक